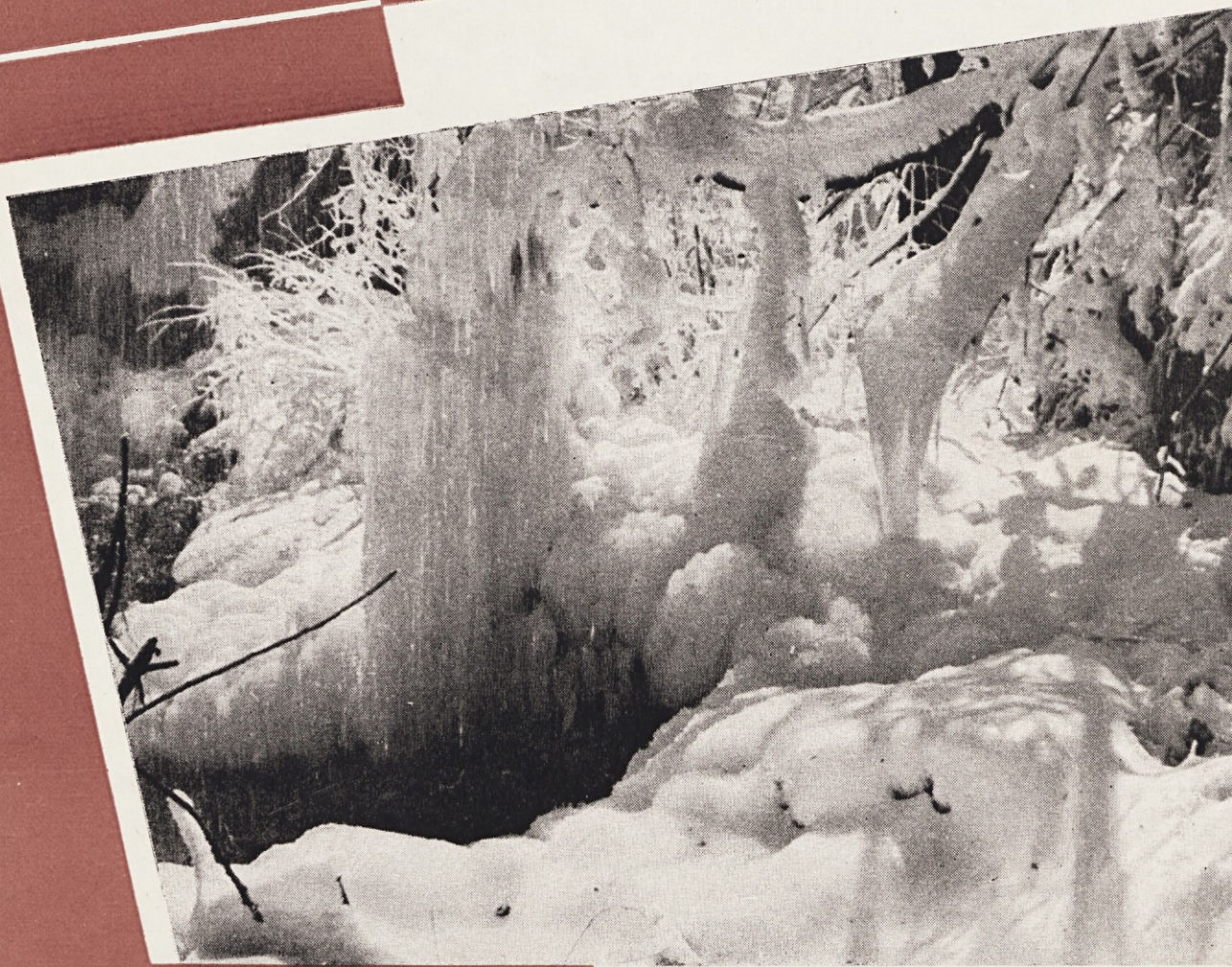

Sava

GLASILO KOLEKTIVA TOVARNE
GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

1960-7

V S E B I N A

- 29. november
- Iz preteklosti našega podjetja — Drago Dolinšek
- Iz razprave upravnega odbora in delavskega sveta — Ivan Pintar
- Naš novi obrat III. na Vrhniki — Franc Celestina
- Plan uspešno izvršujemo — Franci Prislan
- Racionalizatorji — Slavko Solar
- Mladinska konferenca
- Polletna konferenca sindikalne podružnice — Franci Mertelj
- Aktiv v Beli krajini — Vili Oman
- Tudi sprostitev je potrebna — Jožica Kerstein
- Kako rešujemo stanovanjsko vprašanje v naši tovarni — Anton Božič
- Uspehi so, toda še marsikaj manjka — Jože Tonejc
- Vino o sebi — Marija Sušnik
- Jubilantje
- Če se plašče nenadoma razleti — Srečko Zalaznik
- Anketa
- Personalne spremembe — Janko Bajde
- Strelci — Stane Košnik
- Zanimivosti
- Križanka
- Za smeh in razvedrilo

Ive Subić

29. NOVEMBER

V tem letu praznujemo že petnajsto obletnico proglasitve Federativne ljudske republike Jugoslavije. Veliki praznik naših narodov, 29. november, je simbol veličastnega zgodovinskega boja, v katerem je bila ustanovljena nova država s socialistično družbeno ureditvijo.

Naš delavski razred, ki je v svojem, več desetletij trajajočem revolucionarnem gibanju nenehno stremel k uresničitvi tega cilja, danes že gospodari z družbenimi sredstvi. Velika ideja o socialistični revoluciji in demokratični državni ureditvi je že v Narodnoosvobodilnem boju pričela dobivati stvarne oblike. Zametki nove države so postali last vseh naših borcev, ki so se v boju za nacionalno osvoboditev bojevali tudi za pravičnejši družbeni red. Nov socialistični družbeni sistem se je obliko-

val z bojem naših ljudi. To je največji dosežek, ki ga lahko ustvari le zaveden delavski rod.

Svobodo, ki nam je bila leta 1941. brutalno odvzeta, smo si morali priboriti s potoki krvi naših borcev v gozdovih in koncentracijskih taboriščih. Iz njihove nedolžne krvi pa so zrasli na naši zemlji ogromni giganti, na katere smo lahko ponosni pred vsem svetom. Tudi naše podjetje bo v prihodnjih letih deležno ponovnega razmaha in bo sposobno dajati tržišču še enkrat toliko izdelkov kot sedaj. S tem ne bomo krili samo potreb domačega tržišča in proizvajalcev, ampak bomo zmožni naše kvalitetne izdelke plasirati tudi v inozemstvu.

Danes lahko z vedrim obrazom gledamo na sadove naših bojev, naporov in delovnih zmag, z vedrim obrazom gledamo v prihodnost, ki bo še lepša in bogatejša.

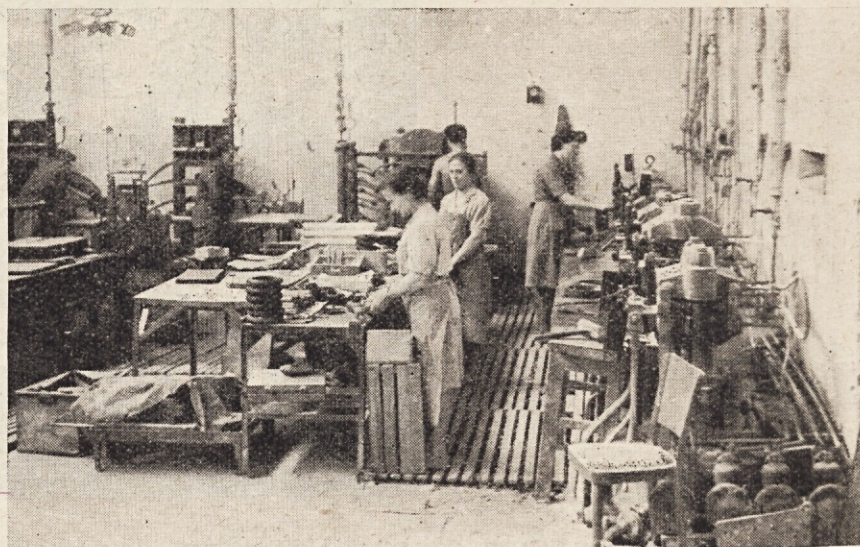
IZ PRETEKLOSTI NAŠEGA PODJETJA

Tovarna gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju spada po svojem proizvodnem programu v gumarsko panogo industrije. V Jugoslaviji je 6 gumarskih podjetij, ki spadajo med večja podjetja. Največje je »Borovo« pri Vukovaru. Bilo je osnovano že pred vojno po češki kapitalistični družbi Bata. — Drugo po velikosti je naša »Sava«. Nato sledijo: »Rekord« v Rakovici pri Beogradu, »Tigar« v Pirotu, »Ris« v Zagrebu in »Vulkan« v Nišu. V poslednjih letih je bilo postavljenih še več manjših gumarskih obratov, med njimi tudi naš obrat za konfekcijo iz gumiranega tekstila na Vrhniki.

Naše podjetje so kot prvo jugoslovansko podjetje za gumene izdelke ustanovili leta 1921 štirje kranjski trgovci. Imeli so namen proizvajati gumene podpetnike, ki so jih takrat kot izrečno modni izdelek uvažali iz inozemstva. Prostore za tovarno so uredili v bivši »Sodarjevi« pristavi (današnja valjarna obrata v Kranju). Tovarna se je takrat imenovala »Vulkan«. Stroje, ki so bili že precej rabljeni, so uvozili z Dunaja. Od njih še danes dela štirivaljni kalander. Poleg podpetnikov so kmalu začeli proizvajati tudi radirke in tesnilne plošče. Vendar so vulkanizirali te artikule brez dodajanja vulkacitov in je tako peka v prešah trajala kar 45 minut pri 5 atm. Šele leta 1923 so uvozili to važne kemikalijo iz Nemčije in skrajšali vulkanizacijo za 30 minut. Podjetje se je začelo lepo razvijati. Toda kmalu so mu začele ostro konkurirati dunajske tovarne gume z izvozom svojih proizvodov v Jugoslavijo. V nekaj letih so ga prisilile na kolena. Vulkan ni dobil pomoči od takratne državne oblasti (prosil je za zaščito v obliki visoke uvozne carine in za brezobrestno posojilo). Podjetje je bilo prodano dunajskim gumarskim tovarnam.

Le-te so v kranjskem obratu v kratkem času povečale proizvodnjo in hitro nadoknadile izgubo, ki so jo utrpeli v času hude konkurenčne bitke z Vulkanom. Širile so obrat s stroji, ki so jih drugod že izločili iz obratovanja, kar se jim je izplačalo spričo cenene delovne sile v bivši Jugoslaviji. Pri tem so pazili, da bi tukajšnji ljudje v čim manjši meri prodrli v skrivnostni sestavljanja zmesi. Zato so n. pr. pošiljali z Dunaja v Kranj že izgotovljene zmesi. Na ta način so tudi izigrali jugoslovanske carinske organe, ker je bila carina za predelane surovine nižja od carine za posamezne še nepredelane surovine. Hkrati pa so si na Dunaju ustvarjali superprofite tako, da so obračunavali surovine v teh zmesih po višjih cenah. Na ta način je bil dobiček v Kranju nizko izkazan, davek pa, ki ga je bilo treba plačati v Jugoslaviji, je zato bil seveda toliko nižji.

V letu 1931 so spremenili tudi ime podjetja, ki je od takrat nosilo naslov »Semperit«, jugoslovanske tvornice gumijevih izdelkov d. z o. z., Kranj. Te »jugoslovanske tvornice« v narekovaju, so služile dunajskim kapitalistom, da so z najrazličnejšimi mahinacijami vlekli sepurprofite iz Jugoslavije. Torej so bile te tovarne jugoslovanske le v toliko, da je profite ustvarjal naš delavec, vlekli in uživali po so jih tuji kapitalisti.

Podjetje je širilo sortiman proizvodnje. Pričeli so proizvajati mnogo novih izdelkov za železnico in rudnike ter industrijo. Razvili so cevarno: spiralne cevi do dolžine 15 m, razne vodne in vinske cevi, Rivalit cevi, cevi za Hardy-zavore. Začeli so delati lahke letne čevlje iz gume in platna, plošče za podplate, ki nadomeščajo usnje, termoforje itd. Leta 1930–31 so začeli s proizvodnjo plaščev in zračnic za bicikle. Leta 1933 so uvedli serijsko proizvodnjo gumenih opank, v letu 1937/38 so zgradili obrat za regeneracijo gumenih odpadkov in napravo za pridobivanje bencina pri gumiranju blaga. V letu 1939 so začeli s poskusi v proizvodnji avtomobilskih plaščev in zračnic.

Ves čas od leta 1925 naprej so vodili tovarno nemški ravnatelji. V glavni pisarni so govorili nemško. Kdor od delavcev ni znal tega jezika, se je moral posluževati tolmača. Leta 1939 je delalo v tovarni preko 30 Nemcev. Seveda so se tudi delavci organizirali in stavili v bran kapitalističnemu izkoriščanju in narodnostnem zatiranju.

Prvo zmago so tovarniški delavci izbojevali že leta 1930, ko so dosegli kolektivno pogodbo s tedanjim delodajalcem. Večina delavcev je že v tistih časih bila organizirana v rdečem sindikatu. Komunistična organizacija

v Kranju je bila takrat ena najmočnejših prav v našem podjetju. Pod njenim vodstvom so se delavci borili za izboljšanje delovnih pogojev, za boljše zaslužke in izpopolnitve v kolektivni pogodbi.

1. slika: Takšno je bilo delo v »Savi« nekdanj: temni, nizki prostori, zastareli stroji, razpadajoča izolacija parnih napeljav, primitivna ventilacija, stol brez ene noge, razmetano orodje in kalupi, nered na delovni mizi in pod mizo, jopica visi na steni itd. Navzlic vsemu temu je morala biti predvojnna delavka srečna, ker je sploh imela delo.

Leta 1934 se je začelo v naši tovarni stavkovno gibanje. Vendar je imela takrat v tovarni precej močno pozicijo tudi socialdemokratska Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije pod vodstvom Krča. Ta je sicer vodila mezdno gibanje, vendar je bila vedno proti ostrejšim oblikam borbe. Komunisti v tovarni so sredi aprila hoteli organizirati solidarnostno stavko z jesenjskimi železarji, ki so bili v hudi borbi za kolektivno pogodbo. Po matici so začeli stavkati v enem izmed oddelkov. Kurjač, ki naj bi dal signal za stavko v vsej tovarni, je to javil Krču, ta pa upravi podjetja. Vodstvo tovarne in socialni demokratje so skupno preprečili nadaljevanje in širjenje stavke.

Vodilni Nemci v tovarni so bili obenem hitlerjevski petokolonaši, kar se je v letu 1941 hitro pokazalo. Takoj

2.slika: Prvi slovenski delavski svet, izvoljen 7. januarja 1950, v tovarni »Sava«, Kranj. Na sliki od leve proti desni: Vera Jelovšek, Angela Batajc, Maks Mikuš, Jože Šolar, Joža Markovič, Vinko Zaplotnik, Viktor Poličar, Alojz Gornik, Francka Tomažič, Franc Hočevar, Miha Jereb, Fani Ulaga-Nemec, prvi predsednik Stane Žerko, Anton Oman, Ivan Kern, ing. Helmut Turzanski.

ob začetku okupacije so več članov našega kolektiva izselili. V tovarno je prišel Werkschutz in Gestapo. Zato je mnogo ljudi šlo iz tovarne v gozdove in se postavilo z orožjem v roki okupatorju po robu. V tovarni je bila tudi osnovana OF. Žal so se našli izdajalci, ki so bili sičeri redki, vendar pa je bilo zato precej naših članov kolektiva zaprtih in tudi postreljenih ali pa poslanih v koncentracijska taborišča, od koder se jih mnogo ni vrnilo.

Večina delavcev, ki so ostali v tovarni pa je na najrazličnejše načine slabila gospodarsko moč hitlerjevske Nemčije. Dvigali so škart, prekomerno trošili surovine, kvarili orodje in stroje, naprav niso pravilno vzdrževali itd. Tudi na ta način so naši ljudje doprinesli k uničenju okupatorja in k zmagi socialistične revolucije!

Ob zmagovitem koncu NOB je današnja »Sava« prešla iz lastnine tujih kapitalistov v splošno družbeno last. Bila je nacionalizirana. Delovno ljudstvo jo je prevzelo v svoje roke in upravljanje.

Naša tovarna med vojno sicer ni utrpela neposredne škode, vendar se je močno povečala izrabljenost strojnega parka in naprav zaradi zavestno slabega vzdrževanja. Kljub temu pa je po osvoboditvi spričo velikih in stalno naraščajočih potreb uspel delovni kolektiv povečati proizvodnjo. Proizvodnja je po vojni rasla iz leta

v leto navzlic zastarelosti strojev. — Podjetje se je moralo boriti tudi z velikimi težavami pri uvozu surovin, razen tega je zavoljo specializacije jugoslovanskih gumarskih podjetij odstopilo v letu 1949 tovarni »Rekord« v Rakovici kompletne naprave za izdelavo gumenih cevi, tovarni »Vulkan« v Nišu pa naprave in kalupe za izdelavo copat. V zvezi s tem se je sestav proizvodnje tovarne v Kranju spremenil ter je odslej »Sava« proizvajala samo ostalo tehnično blago, hkrati pa postopoma uvajala in večala proizvodnjo avtopnevmatike. Osvojila je sto in sto novih tehničnih izdelkov, ki smo jih morali prej uvažati: transportne trakove vseh dimenzij, klinaste jermene, bandaže za vojsko, različne cevi za visoki pritisk, specialne cevi odporne proti kemikalijam in pari, plošče za tla, sanitarne predmete, športne

potrebščine, predmete za gospodinjstvo in podobno.

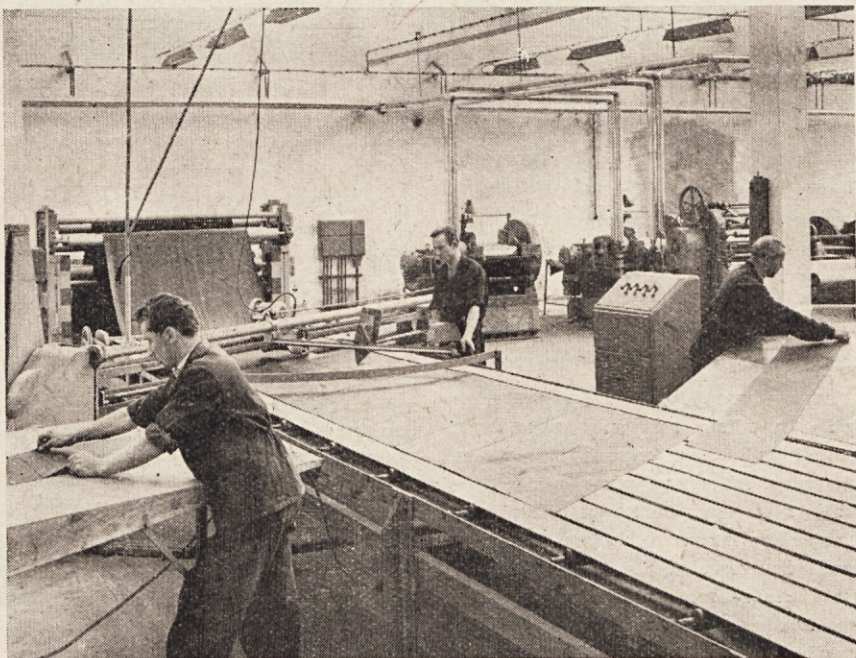
Od leta 1958 se povečuje proizvodnja tudi zaradi postavitve novega obrata na Gaštelju v prostorih predvojne tekstilne tovarne »Tekstilindus«.

Porast proizvodnje je v primerjavi s številom zaposlenih v posameznih letih razviden iz naslednjega prikaza:

Leto	Proizvodnja v tonah	Število zaposlenih	kg na za- poslenega
1930	400	112	3.571
1935	823	347	2.372
1939	1.300	542	2.399
1946	1.138	424	2.684
1952	2.058	559	3.682
1956	3.474	797	4.359
1959	5.112	991	5.158
ocena 1960	6.950	1.110	6.261
plan 1961	8.500	1.250	6.800
plan 1965	14.730	1.550	9.503

To naraščanje proizvodnje in produktivnosti je nedvomno posledica požrtvovalnega dela celotnega kolektiva, je posledica novih socialističnih odnosov, ki vladajo v podjetju in v celokupnem družbenem življenju v naši deželi. Prav gotovo je delavsko upravljanje eden bistvenih razlogov za tak-

3.slika: Takšno je delo v »Savi« danes: svetli, zračni delovni prostori s sodobnimi sanitarijami, garderobo in napeljavami. Vedno več novih modernih strojev. Uvajamo elektronske merilne aparature, racionaliziramo interni transport in skrbimo za varnostne naprave na strojih. Delovno mesto je čisto in urejeno. Delavec je postal upravljevalec podjetja!

šen velikanski porast proizvodnje v našem podjetju v poslednjih letih. — Prvikrat je bil delavski svet izvoljen v naši tovarni že 7. januarja 1950 in je s tem bil tudi prvi izvoljeni DS v LRS. Delavsko upravljanje je v desetih letih svojega obstoja dalo bogate sadove. Delavsko upravljanje pa je tudi jamstvo, da bodo mogočni načrti v nadaljnji gradnji in širitvi našega podjetja tudi uresničeni.

Kakšni so ti načrti? Predvsem nameravamo preseliti vso sedanjo proizvodnjo iz obrata I v obrat II na Gaštej. Obrat I bo naprej služil kot razvojno-instruktažni center. V njem bomo strokovno usposabljali vajence, nove delavce in imeli trenažo tudi za delavce, ki so že dalj časa v podjetju, pa so premeščeni iz manj važnega na važnejše delovno mesto, ali pa se hočejo kvalifikacijsko izpopolniti. — Hkrati nam bo razvojno-instruktažni center služil za vse razvojno delo v zvezi z našo produkcijo. V njem bomo osvajali nove proizvode, nove, cenejše zmesi, ki pa ne bodo dajale slabše kvalitete proizvodov; v njem bomo ugotavljali izpolnjenost tehnološke postopke, vršili kontrolo surovin in končnih izdelkov, ugotavljali standarde itd. V razvojno-instruktažnem centru bomo potem takem delali vse v manjšem, kar bomo v tovarni na Gaštej proizvodili v velikem.

Na Gaštej bomo zgradili nov obrat za tehnično blago, ki ga bomo proizvodili po dograditvi preko 6000 ton, medtem ko ga sedaj le okrog 2800 ton. Hkrati bomo razširili proizvodnjo avto in velopnevmatike od sedanjih 4500 na 9000 ton, to je za dvakrat. Za takšno povečanje bo podjetje vložilo v prihodnjih 5 letih okoli 4,5 milijarde dinarjev, pri čemer pričakuje pomoč tudi od lokalnih oblasti, republike in zveze. Seveda bomo pri tem stremeli za tem, da bo proizvodnja čim bolj mehanizirana, če mogoče avtomatizirana, in da bomo uvedli v njo vrsto elektronsko-kontrolnih instrumentov.

Takšen razvoj »Save« v preteklih letih in njene razvojne možnosti v bližnji prihodnosti zagotavljajo, da se bo poleg bistvenega povečanja v produktivnosti dela lahko zboljšala tudi življenjska raven vsakogar, ki bo k temu doprinal. Naša tovarna bo postala ena najmodernejših ne le v Jugoslaviji, temveč tudi v evropskem merilu.

IVAN PINTAR

IZ RAZPRAVE

UPRAVNEGA ODBORA IN DELAVSKEGA SVETA

Upravni odbor je na svoji trinajsti redni seji obravnaval izpolnitev plana za mesec september ter ugotovil, da je bil plan dosežen s 108 %. Iz poročila je razvidno, da so vse ekonomske enote dosegle proizvodni plan razen pnevmatike in prevleke valjev. — V velopnevmatikarni je bil vzrok pomanjkanja surovin, popravilo strojnih naprav in bolezenski izostanki, pri prevleki valjev pa plan ni bil dosežen zaradi neustrezne kvalitete zmesi, bolezenskih izostankov in dopustov. Upravni odbor je v razpravi zaključil, da morajo vsi vodje ekonomskih enot posvečati skrb temu, da bo v prihodnje proizvodni plan dosežen količinsko in po asortimanu. Da bi dosegli ta cilj, bo treba opraviti spremembo v nagrajevanju po enotah proizvoda. Plan proizvodnje so ekonomske enote dosegle kot sledi: stiskarna 102 %, gumiranje in lepila 108 %, valjarna 119 %, velopnevmatikarna 89 %, velooogrevne duše 138 %, avtoogrevne duše 177 %, cevarena, brizgarna in ročna konfekcija 106 %, rotocure 135 %, prevleka 79 %, in avto-pnevmatikarna 108 %.

Upravni odbor je nadalje sklepal o zaposlovanju v podjetju in določil, da naj bo zaposlovanje v skladu s planom. Do konca letošnjega leta bo treba zaposliti še 31 ljudi. Upravni odbor je tudi ugotovil, da v letošnjem letu ni opaziti prekomerne fluktuacije delovne sile.

Glavni direktor **Drago Dolinšek** je seznanil upravni odbor, glede na veliko zanimanje kandidatov za vajensko šolo za gumarsko stroko, s problemom reševanja stanovanjskega problema

vajencev in predlagal, da bi bilo treba začeti z gradnjo samskega doma. Lokacija za ta dom je že predvidena.

Upravni odbor je nadalje obravnaval ureditev delavske restavracije v obratu II na Gaštej. V restavraciji bo moč dobiti kosilo in večerjo. Prehrano bo dovoljeno odnašati na dom svoji družini. Z ureditvijo delavske restavracije bo rešen večletni problem prehrane zaposlenih žena in samcev v našem kolektivu.

Upravni odbor je na svoji petnajsti redni seji obravnaval poročilo o kontroli gotovih izdelkov. Poročilo je podal šef kontrole tovariš **Miha Jereb** za mesec september tekočega leta. — Iz poročila je razvidno, da so vse ekonomske enote presegle določen normativ II a in III a izdelka, izmeta, iztisa in odpadka. Upravni odbor je prišel do zaključka, da bo treba prevozu surovin posvečati več skrbi, posebno kavčuku in tekstilu. Nadalje ugotavlja, da bo treba vestneje čistiti kalupe in vršiti večjo kontrolo pri premazovanju na bag — o — matic prešah. Ugotovljeno je tudi bilo, da bi s povečano disciplino v EE kvaliteto gotovih izdelkov izboljšali in dosegli večji finančni učinek po enotah proizvoda.

Upravnemu odboru je podal poročilo varnostni tehnik **Jože Tonejc** o delu komisije HTV v podjetju. Komisija je ugotovila, da se število nesreč v zadnjem času počasi znižuje kljub velikemu zaposlovanju nove delovne sile. — Poškodbe v glavnem padajo zaradi boljših zaščitnih naprav pri strojih. Da so nesreče vidno padle, je razvidno iz naslednje primerjave:

	1958	1959	1960
število zaposlenih	925	1018	1163
nesreče pri delu od 1. 1.—1. 10	87	75	71
na poti na delo in z dela	12	3	4
Skupno nesreč pri delu in na poti na delo in z dela	99	78	75
poškodbe na stô zaposlenih	10,7	7,6	6,1

Skupno je bilo izgubljenih 695 delovnih dni ali 4 milijone 450 tisoč dinarjev narodnega dohodka. Za nabavo zaščitnih sredstev je bilo v letošnjem letu porabljenih 5.500.000 din, za dodatek prehrani in za topli obrok je bilo v devetih mesecih porabljenih 5.990.000 din, skupno je bilo potrošenih v ta namen 11.400.000 din. Z otvoritvijo nove delavske restavracije, za katero predvidevamo, da bo odprta 29. novembra, bodo higijenski pogoji glede prehrane

znatno izboljšani. Komisija je ugotovila, da je delo na področju požarne varnosti boljše in da s požari ni bila povzročena nobena večja škoda. — Upravni odbor je prišel v razpravi do zaključka, da je na tem področju napravljen lep korak naprej. Kljub temu pa je komisiji naročil, da je treba temu vprašanju v prihodnje posvetiti še večjo skrb. Vsaka nesreča v podjetju ne dela škode samo skupnosti, ampak tudi ponesrečencu samemu.

Naš novi obrat III na Vrhniki

Da bi razbremenili naš matični obrat I, smo oddelek za izdelavo konfekcioniranih izdelkov iz gumiranega platna preselili na Vrhniko; ustanovili smo obrat III.

Otvoritev novega obrata III je bila dne 9. oktobra 1960 v prisotnosti predstavnikov ObLO Vrhnika ter zastopnikov množičnih organizacij, našega glavnega direktorja s člani uprave, DS, UO ter zastopniki drugih organizacij.

Zgradba, v kateri so naše nove delavnice, je na novo preurena, tako da so prostori zelo udobni, svetli in prostorni. S tem je Vrhnika zaposlila 72 novih delavcev, od katerih je večji del žensk. Da bi se po otvoritvi novega obrata proizvodnja ne zmanjšala, so bili na novo sprejeti delavci in delavstvu. V tem času, to je od aprila doke z Vrhnike na šestmesečnem priučeno-oktobra, je bil zanje preskrbljen dnevni avtobusni prevoz z Vrhnike v Kranj in obratno.

Po otvoritvi je bil proizvodni plan v glavnem dosežen in teče proizvodnja po planu normalno naprej. — V tem obratu ročne konfekcije izdelujemo: potniške in sedežne blazine, ležalne blazine dveh dimenzij, lepljene čolne, zaščitne obleke, ribiške hlače, kombi-

nirane obleke, mornariške in rudarske obleke, nahrbtnike raznih velikosti, zdravniške, veterinarske, industrijske in gospodinske predpasnike, rentgenske rokavice, montirane tlačne cevi in še druge izdelke iz gumiranega tekstila. V kratkem se predvideva tudi izdelava genofragem. Te sedaj izdelujejo na stiskalnicah v pnevmatikarni obrata II. Od naročenih stiskalnic z dobavnim rokom v mesecu decembru bomo dve stiskalnici montirali v novem obratu III, nakar naj bi se takoj pre-

nesla iz obrata I tudi proizvodnja genofragem in serumskih zamaškov, za katere imamo precej naročil.

Predvideva se še nadaljnja razširitev tega obrata z oddelkom za gumiranje tekstila, kar je predhodna faza dela za ročno konfekcijo. Da pa bo mogoče realizirati to, bo potrebna še gradnja novih delavnic.

Z novim obratom na Vrhniki je rešenih več vprašanj istočasno. V obratu I smo pridobili delovne prostore za izdelavo artiklov, ki so po načinu izde-

Ob otvoritvi obrata III so prebivalci Vrhnike pripravili majhno slovesnost

Tak pa je naš novi obrat

lave vezani na druge oddelke. Sproščena je delovna sila, ki nam je nujno potrebna pri izvršitvi postavljenega načrta za naše glavne proizvodne artikule, avto in velo pnevmatike. Vrhnika je zaposlila rezervno delovno silo, posebno iz svoje neposredne okolice.

Za opremo obrata smo morali nabaviti nov stoječi parni kotel, ker je potrebna para za vulkanizacijo in za ogrevanje prostorov. Nekaj strojev pa je bilo preseljenih iz obrata I ali pa je bilo izdelana nova oprema.

Upravljanje tega novega obrata je v celoti podrejeno glavni upravi v obratu I, prav tako tudi nabava in prodaja, ker je osamosvojitve takega obrata za sedaj skoraj nemogoča. Te naloge rešujemo vzporedno z drugimi, ker so v tesni povezavi med seboj.

Plan uspešno izvršujemo

IZVRŠEVANJE PLANSKIH NALOG V III. ČETRTLETJU 1960

Ekonomska enota	Osnovni plan kg	Operat. plan kg	Izvršitev kg	Izvršitev v % osn. pl. operat. plan	
210 - Valjarna	56.226	66.417	82.867	147,4	124,8
220 - Stiskarna	158.462	177.003	191.033	120,6	107,9
230 - Gumiranje in lepila	155.980	127.801	139.794	89,6	109,4
240 - Velopnevmatika	163.934	143.896	138.857	84,7	93,3
Veľo-ogrevne duše	3.449	3.449	4.493	130,3	130,3
250 - Cevarna, brizgarna ročna konfekcija	110.152	119.543	138.759	126,0	116,1
320 - Rotocure	126.145	132.464	146.052	115,8	110,2
330 - Prevleke	18.463	13.197	13.568	73,5	102,8
340 - Avtopnevmatika	802.753	1.025.382	1.020.416	127,1	99,5
Avtoogrevne duše	8.063	7.965	12.815	158,8	160,9
Skupaj	1.603.637	1.822.117	1.888.654	117,8	103,7

Iz gornjega pregleda je razvidno, da smo presegli v III. četrtletju osnovni plan tovarne za 17,8 %, operativni plan pa za 3,7 %.

IZVRŠITEV PLANA JANUAR-SEPTEMBER 1960

Planske naloge smo v obdobju januar-september izvršili takole:

Ekonomska enota	Osnovni plan kg	Operat. plan kg	Izvršitev kg	Izvršitev v % osn. pl. operat. plan	
210 - Valjarna	173.524	192.672	241.217	139,0	125,0
220 - Stiskarna	566.678	593.071	652.569	115,2	110,0
230 - Gumiranje in lepila	469.356	428.281	449.101	95,7	104,9
240 - Velopnevmatika	487.657	425.320	410.179	84,1	96,4
Velo-ogrevne duše	12.187	12.400	11.167	91,6	90,1
250 - Brizgarna, cevarena, ročna konfekcija	337.274	359.987	406.456	120,5	112,9
320 - Roto-cure	404.780	418.905	426.561	105,4	101,8
330 - Prevleke	57.225	40.164	37.143	64,9	92,5
340 - Avtopnevmatika	2.044.967	2.478.907	2.325.682	113,7	93,8
Avto-ogrevne duše	25.943	25.943	28.636	110,4	110,6
Skupaj	4.579.591	4.975.590	4.988.711	108,9	100,3

Če analiziramo rezultate posameznih ekonomskih enot, vidimo, da sta EE valjarna in stiskarna izpolnjevali svoje planske naloge in nista imeli posebnih problemov. Ekonomska enota gumiranje blaga in lepila ni izpolnila osnovnega plana, ker ni bilo potreb po lepilu, dobave surovega blaga za gumiranje pa so s strani dobaviteljev šepale. — Velopnevmatika ni dosegla niti osnovnega niti operativnega plana zaradi bolezni delavcev in pomanjkanja velokorda. Prav tako ni dosegla svojega plana ekonomska enota gumene prevleke zaradi izpada proizvodnje bandaž, ker ni bilo ustrezne kvalitete, poizkusi z novo kvaliteto pa še niso

bili zaključeni. — Deloma pa je bila manjša proizvodnja tudi zaradi tega, ker ta oddelek regulira proizvodnjo s konkretnimi naročili — uslugami. Ekonomska enota avtopnevmatike ni dosegla operativnega plana zaradi okvare na konfekcijskih strojih za montiranje obročev tovornih avto-plaščev in zaradi delnega izpada zračnic.

Ob koncu lahko ugotovimo, da je podjetje preseglo svoj osnovni plan v devetih mesecih za 8,9 %, iz česar lahko zaključimo, da bo kolektiv tovarne izpolnil svoje planske naloge, katerih vrednost je veliko večja, če vzamemo v obzir uspešno zaključeno poizkusno proizvodnjo v obratu II na Gašteju.

Racionalizatorji

Prvi veliki uspehi naših racionalizatorjev prikazani v polletnem obračunu prihranka so dali novo spodbudo za racionalizatorsko dejavnost v našem kolektivu.

Kmalu nato je komisija prejela in obravnavala več novih predlogov za izboljšavo in med njimi štiri, ki jih tukaj navajamo, ocenila kot racionalizacije.

Jože ZUPAN je predlagal izboljšavo na češkem stroju s trikotnim polnilom, tako da v isti operaciji obloži žično jedro tudi z molino krilom, kar je bilo prej treba opraviti ročno.

V ta namen je moral napraviti nove oblike pritisknega koluta, vgraditi dodatne valjčke za stiskanje jeder od strani, pred vstopom v stroj vgraditi plug za obračanje krila, z vgraditvijo vmesnega predležja pa zmanjšati obračate za 10 odstotkov.

S to izboljšavo se bo precej povečala storilnost, boljša pa bo tudi kvaliteta in olajšano delo na stroju.

Komisija je predlog osvojila kot racionalizacijo in ga nagradila z 10.000 din za boljšo kvaliteto, ter z 2950 din kot akontacijo na polletni, odnosno letni obračun prihranka.

Ignac POLAJNAR je preuredil vulkanizacijsko stojalo za vrečke za eksploziv. Do sedaj so vulkanizirali po 8 vrečk pri eni vulkanizaciji, z novim stojalom pa bo možno vulkanizirati po 20 vrečk naenkrat.

Z uvedbo tega postopka se bo povečala zmogljivost, zaradi česar bo možno zadovoljiti večje potrebe po teh izdelkih.

Komisija je predlog ocenila kot racionalizacijo in mu določila 2250 din akontacije na polletni oziroma letni obračun prihranka.

Ivan PETROVČIČ, delavec v oddelku ročne konfekcije, predlaga strojno pri-
trjevanje zakovic na vrečke namesto dosedanjega ročnega. Ta način je hitrejši in bolj praktičen.

Za ta predlog mu je komisija določila enkratno nagrado 2000 din.

TOVARIŠI Ciril OMAN, Aleš ZUPAN, Konrad MURKO so izdelali napravo za obrezovanje korda z valjčki. S to izboljšavo bo nastal precejšen prihranek pri kordu, olajšano pa bo delo na trovaljčniku in diagonalnem stroju. Razen tega pa bo odpadla izdelava nožev, njihovo brušenje in zamenjava.

Komisija je ugotovila, da uvedena naprava zelo dobro deluje in je izboljšavo ocenila kot racionalizacijo ter po pravilniku določila vsakemu po 2250 din akontacije na polletni oziroma letni obračun prihranka.

— VSEM RACIONALIZATORJEM ISKRENO ČESTITAMO K USPEHU!

JANEZ GOVC

Mladinska konferenca

Tudi mladina našega kolektiva je za preteklo leto napravila obračun. Zbrala se je, da pregleda uspehe in neuspehe, da odstrani težave, na katere je pri svojem delu naletela; sešla se je zato, da pregleda dosedanje delo.

Nedelja, 30. oktobra, je bila za našo mladino res čudovit dan. Ne samo zato, ker so lahko prisostvovali konferenci, kakršne mladina našega kolektiva še ni priredila.

Konferenco je otvoril dosedanji predsednik Marjan Peneš, ki je prisotne seznanil z dnevnim redom, nato pa pozdravil goste, ki so se te mladinske manifestacije udeležili, med njimi tovariša Zdravka Krvino, predsednika Okrajnega komiteja LMS, tovariša Cirila Globočnika, sekretarja Občinskega komiteja LMS, tovariša Draga Dolinška, direktorja tovarne »Sava«, predstavnika DS in UO našega kolektiva in druge.

Po pozdravnem govoru tovariša Peneša je mladino pozdravil predstavnik DS tovariš Gogala in ob tej priložnosti naši mladini izročil **MLADINSKI PRAPOR**. — V svojem kratkem govoru je orisal dosedanje delo in zasluge, ki jih ima mladina za tako velik gospodarski dvig tovarne »Sava«, nato pa mladim zaželel še veliko uspehov, ne samo na delovnem področju, marveč tudi pri kulturnem, političnem in športnem življenju. — Za njim sta govorila še zastopnik UO tovariš Celestina in predstavnik sindikata tovariš Mertelj.

Poročili, ki sta bili naslednja točka konference, pa sta podala predsednik mladinskega komiteja tovariš **Marijan Peneš** in predsednik mladih proizvajalcev tovariš **Lojze Zalar**. Predsednik mladine je v svojem poročilu nakazal, kako velike važnosti je, mladini, ki vsak dan prihaja v podjetje, že takoj ob vstopu v podjetje nuditi pomoč, kajti mladina, ki se dnevno vključuje v kolektiv podjetja, se v tem novem okolju ne znajde in lahko kmalu zasvo- vraži svoje delo. Zato pa moramo za mladega človeka skrbeti že ob njegovem prihodu v podjetje, ga vključiti v različne organizacije in mu pomagati pri izobraževanju. Le na ta način bo mladina zmožna, da postane to, kar si vsi želimo, **dober član človeške družbe**. Potem se je tovariš Peneš zadržal še pri zunanjepolitičnih dogodkih, ki v teh dneh zopet vznemirjajo svet. — Pokazal je na tisto državo, ki si je že dvakrat hotela podvreči svet, vendar pa ji je to že dvakrat spodletelo, toda ta država se ponovno oborožuje in to- krat celo z atomskim orožjem. Zato so vsi pozdravili tiste predsednikove be- sede, ki pravijo, da Jugoslavija ni proti Nemčiji, marveč samo proti oborože- vanju. Miru, ki si ga vsi tako želimo, pa ne bo, če se bo Nemčija še nadalje oboroževala. Dlje časa se je tovariš Peneš zadržal tudi pri razglabljanju, kje je mesto mladincev v sodobni družbi in opozoril na to, naj se v kolektivu ustanovi klub ljudske tehnike, ki bi z majhno začetno pomočjo tovarne lahko postala ena najbolj množičnih mladins- kih dejavnosti v našem kolektivu.

Tudi poročilo predsednika mladih proizvajalcev je bilo zelo zanimivo. — Tovariš Zalar je predvsem nakazal do-

Predsednik Mladih proizvajalcev tov. Lojze Zalar med branjem poročila

sedanje delo mladine in opozoril, da so bili v preteklem letu najbolj delavni taborniki, medtem ko se je največje mrtvilo pokazalo pri športnem udelež- stvovanju. — Predvsem je v zadnjem času zamrl roket, ki je bil še pred kratkim prvi šport v našem podjetju.

Se veliko je bilo misli in razglab- ljanj, ki niso bila rešena in prav je tako, kajti kakor je dejal tovariš Zalar, naj mladina v razpravi sama nakaže probleme, ki jo tarejo.

Pred razpravo pa so mladinci odšli na pogostitev, medtem ko so si drugi lahko ogledali razstavo, ki jo je pri- pravila mladina, da pokaže kaj dela mladinec v kolektivu in v svojem pro- stem času.

Po odmoru se je razvila živahna raz- prava, v kateri je sodelovalo veliko mladine z res tehtnimi predlogi in na- črti. V razpravi se je oglasil tovariš **Ciril Globočnik**, sekretar občinskega komiteja LMS, ki je poudaril, da je bila naša mladinska organizacija ena najboljših v kranjskem okraju. Nadalje je dejal, da je bilo v letošnjem letu res veliko storjenega, da pa ostanejo še problemi, ki jih mora mladina čim- prej odpraviti. Pozdravil je prizadeva- nje vodstva kolektiva, ki vlaga res ve- liko napora v to, da se mladina kar najbolj izobražuje in naglasil, da je v Sloveniji malo kolektivov, ki bi se lahko pohvalili, da obiskuje 30 odstot-

Častni gostje pozorno sledijo pteku konference

kov mladine v kolektivu po končanem delu razne šole, tečaje in seminarje.

Po govoru sekretarja občinskega komiteja LMS je konferenco pozdravil predsednik okrajnega komiteja LMS, tovariš **Krvina**, ki je v svojem govoru dejal, naj si novi komite ne zastavlja prevelikih nalog, vse sprejete pa naj dosledno izpolnjuje. Nakazal je tudi nepravilnosti, ki se še vedno dogajajo z izkoriščanjem mladine zaradi neurejenih življenjskih razmer, ki nastanejo zato, ker mladinec nima stanovanja itd. Tudi te nepravilnosti bo treba s časom izboljšati.

Na koncu so konferenco pozdravili še delegati iz drugih kranjskih tovarn in predlagali večje zблиžanje med njihovo in našo mladino.

Po končanih pozdravnih govorih je bil izvoljen nov komite, ki naj se zaveda besed tovariša Krvine: »**Majhne naj bodo naloge, toda te naj bodo dosledno opravljene!**«

Udeleženci konference si ogledujejo razstavo

FRANCI MERTELJ

POLLETNA KONFERENCA *sindikalne podružnice*

Polletna konferenca sindikalne podružnice je bila dne 16. oktobra 1960 po delegatskem sistemu. Voljenih in vabljenih je bilo 105 delegatov, konference se je pa udeležilo 87 delegatov, 5 je bilo upravičeno, 13 pa neupravičeno odsotnih. Poudarek konferenci je nedvomno dala predsednica Občinskega sindikalnega sveta tov. **Pepca Jež**, vabljen in opravičeno odsotna pa sta bila predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. **Andrej Verbič** in predsednik Glavnega odbora zveze sindikatov Slovenije tov. **Slavko Zalokar**.

Sama polletna konferenca naše sindikalne podružnice se je vršila v zelo pomembni dobi, ko je ves svet z nestrpnostjo zasledoval in spremljal 15. zasedanje Organizacije združenih narodov v New Yorku. Zgodovinskega dne, 22. septembra ob 16. uri 46 minut po jugoslovanskem času, se je začela v New Yorku na sedežu Združenih narodov generalna razprava, na kateri so predstavniki včlanjenih držav obrazložili svoje stališče do perečih problemov v svetu.

Tretji govornik, ob 17. uri po jugoslovanskem času, je bil naš predsednik FLRJ, **Josip Broz-Tito**.

Dejstva in misli, ki jih je na tem zasedanju generalne skupščine OZN izrekel predsednik Tito, bodo nedvomno še dolgo zaradi svoje pomembnosti v središču pozornosti po vsem svetu. Dokaz zato lahko vidimo v tem, da so številni državniki vpletali v svoje govore misli, ki jih je prvi izrekel vodja jugoslovanske delegacije ter izražajo ob njih svojo zavzetost za re-

ševanje perečih svetovno političnih in gospodarsko ekonomskih problemov.

Misli predsednika Tita in pripravljenost naše države, da se še bolj aktivno vključi v mednarodna dogajanja na gospodarskem področju, so samo nadaljevanje politike, ki jo je naša država že do sedaj uveljavljala v odnosu do mladih in nerazvitih držav, hkrati pa lahko vidimo v tem ponoven dokaz, da je Jugoslavija pripravljena še povečati svoj delež pri urejanju najbolj perečih mednarodnih odnosov.

Po poročilu predsednika sindikalne podružnice tov. **Toneta Razdrha** o pomenu in vlogi jugoslovanske delegacije na zasedanju OZN, je podal tudi izčrpno poročilo o delu sindikalne podružnice od občnega zbora, t. j. od dne 6. marca pa do 16. oktobra. Delo samo je bilo v teh osmih mesecih zelo odgovorno, dostikrat pa tudi težavno, saj so bile pred vodstvo organizacije postavljene ogromne in težke naloge.

Prva seja IO dne 30. marca je bila posvečena predvsem pregledu in izbiri kandidatov za nov delavski svet, v katerega so bile volitve 26. aprila. — Tega vprašanja smo se lotili tako, da so kandidate izbirali na sestankih EE ter sindikalnih pododborih. Po prejetih predlogih EE in pododborov smo na skupni seji IO ter predstavnikov UO, DS- ZK, mladine ter uprave sestavili kandidatno listo, ki je bila izobešena na vseh oglasnih deskah in v vsaki EE. Priprave za volitve so bile skrbne, kar nam jasno dokazuje naslednje: v volilni seznam je bilo vpisanih 1110 članov kolektiva. Od te-

ga jih je volilo 1048 ali 94,4 odstotka, 62 članov kolektiva ni volilo, med njimi je bilo 58 opravičeno odsotnih zaradi bolezni in drugih utemeljenih razlogov. Od 1048 oddanih glasovnic je bilo 12 neveljavnih ali 1,1 odstotka. Od 42 predlaganih kandidatov je bilo izvoljenih v DS 31 članov kolektiva.

Na prvi seji DS, dne 9. maja, je bila postavljena tričlanska volilna komisija za izvedbo volitev v UO. Volitve so bile tajne. Izvoljenih je bilo 6 članov in 6 namestnikov.

V naši sindikalni podružnici deluje 9 sindikalnih pododborov, porazdeljenih po EE ter 10 komisij. Iz 25-članskega plenuma sindikalne podružnice je bil izvoljen 9-članski IO in 3-članski nadzorni odbor.

Delo sindikalne podružnice je po občnem zboru pričelo potekati še mnogo bolje kot prejšnja leta. Razlog je v tem, ker so bili po ekonomskih enotah postavljeni sindikalni pododbori, ki so reševali problematiko svoje enote na ločenih sestankih. S tem smo dosegli, da smo na eni strani reševali tekoče zadeve na samem mestu, na drugi strani pa so člani kolektiva lahko sodelovali v razpravah, dajanju predlogov in kritike prav v oddelku, v katerem živijo, delajo in ustvarjajo. Predsedniki in odborniki sindikalnih pododborov so potem posredovali misli in želje članstva na seji IO, zaključke pa zopet svojemu članstvu. — Edino po tej poti smo ustvarili pravičen odnos med člani kolektiva in samo podružnico. S tem smo tudi prenesli kompetenco na same pododbore, to je, na same upravljavce.

Nadalje je sindikalna podružnica skrbela za izpolnjevanje navodil in sklepov sindikalnih forumov v gospodarskih in političnih vprašanjih.

Preskrba z ozimnico je potekala zelo dobro, saj smo nabavili članom kolektiva do sedaj okoli 750 ton premoga in okrog 600 kubičnih metrov drv. Gorivo še vedno dovažamo, tako da še nimamo zaključene številke. Vsi člani kolektiva, ki so naročili kurivo, so ga prejeli dostavljenega na dom, za kar je poskrbel transportni oddelek.

Organizirali smo tudi preskrbo z zimskimi jabolki po ceni 35 din za kg, tako da je dobilo letos preko 370 članov kolektiva prvovrstna zimska jabolka. Da je bila nabavljena zadostna količina, nam jasno dokazuje to, da smo morali odprodati še znatno količino jabolk trgovskemu podjetju Sadje po nabavni ceni zaradi tega, ker med člani kolektiva nismo več dobili kupcev.

Skrbeli smo tudi za prehrano članov, tako da danes lahko rečemo, da je slehernemu članu kolektiva dana možnost prejetja toplerega obroka dobre malice po minimalnih cenah. — V bufetu obrata I in II lahko vsak član kolektiva dobi topel obrok za 30 dinarjev. Za pester jedilnik skrbi uprava podjetja s sodelovanjem obratne ambulante, HTZ komisije ter osebnej kuhinje. V obratu II gradimo eno najmodernejših menz, ki bo omogočila članom kolektiva družbeno prehrano, to je, kosila in večerje. To hrano bodo lahko tudi odnašali domov, kar bo znatno razbremenilo žene, zaposlene v našem podjetju.

Žene v našem kolektivu uživajo vso podporo s strani upravnih kot političnih forumov podjetja. Gledamo na to, da žensko delovno silo večkrat zdravniško pregledamo. Če je le mogoče, zaposlujemo žene na lažjih delovnih mestih. V najkrajšem času pa bodo žene tudi ginekološko pregledane. Čim se pokaže znak obolenosti, jih premetimo na lažja delovna mesta, kjer niso izpostavljene zdravju škodljivemu delu. Tako smo tudi v pogledu zaščite žene napravili kar smo pač mogli. Za vse člane kolektiva pa je bila uvedena tudi zobozdravniška služba.

Pa pogledjmo, kako so naši člani kolektiva preživljali dopust v naših počitniških domovih.

Počitniški dom na Pokljuki ima kapaciteto 14 ležišč. Hrana za dopustnike je bila v »Sport hotelu«, ki je bila po izjavah koristnikov, zelo okusna in obilna. Sedaj v jesenskem času je bilo treba streho hišice na novo prekriti in postaviti v neposredno bližino drvarnice. Ta dela so bila končana 7. novembra. Dom bo zopet odprt za vse zainteresirane konec novembra ter bo lahko služil smučarjem tudi v zimskem času. Po perspektivnem planu pa ima sindikalna podružnica namen zgraditi ob domu še viseče kegljišče, prostor za balinanje ter tudi shrambo. Tako bi se potem člani kolektiva lahko zabavali v samem domu in jim ne bi bilo treba hoditi iskat razvedrila v »Sport hotel«. Za adaptacijo in nakup doma moram izreči vse priznanje direktorju Dragu Dolinšku, samoupravnim in političnim organizacijam

ter posameznim članom kolektiva, ki so z razumevanjem ter osebno prizadevnostjo pripomogli pri nakupu, adaptaciji ter ureditvi doma samega.

V letošnjem letu je izkoristilo letni dopust na Pokljuki 62 članov kolektiva in 56 svojcev. Istočasno pa je v letošnjem letu izkoristilo svoj redni letni dopust v počitniškem domu »Crikvenica« 221 članov kolektiva in 187 svojcev. Poleg tega pa je večje število članov preživelo dopust v drugih počitniških domovih, tem pa so bili stroški nad 280 din dnevno po priložitvi računa povrnjeni.

Pomembno se mi zdi omeniti tudi HTZ komisijo. Ta komisija z varnostnim tehnikom je bila močno razgibana in je intenzivno delala. Pred seboj je imela in ima še ogromne naloge, tako v starem, kot v novem obratu ter na obratu III na Vrhnikih. Lahko trdimo, da je ta komisija pokazala veliko razumevanje do tega odgovornega dela in je pokazala že lepe uspehe pri zaščiti delovnega človeka.

Dotaknil bi se tudi nekoliko vprašanja stanovanjske gradnje. Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta, kjer so obravnavali stanovanjsko problematiko v mestni komuni so v razpravi prišli do zaključka oziroma predloga, da naj vse sindikalne podružnice v gospodarskih organizacijah temeljito pristopijo k tej aktualni problematiki ter izdelajo predloge za samoupravne organe za čimprejšnje izboljšanje tega problema. Glede na to je bila na seji 10 dne 3. novembra 1960 posebna točka dnevnega reda stanovanjska problematika v našem podjetju. V perspektivi razvoja naše tovarne bomo v petih letih rabili 150 do 200 ali najmanj 170 stanovanj, kar znese približno 500 milijonov dinarjev. Glede na cenejšo in hitrejšo gradnjo je izdelala sindikalna podružnica predlog DS, ki je pod posebno točko obravnaval perspektivni plan gradnje pod drugačnimi pogoji kot so sedaj. Sindikalna podružnica je pripravila predlog, da naj od Urbanističnega odseka pri mestni občini Kranj DS zahteva odobritev lokacije enovrstnih hišic. Omogoči naj se individualna gradnja slehernemu članu kolektiva, ki ima namen graditi. Omogoči naj se cenejšo in hitrejšo gradnjo, za kar naj DS odobri 4 milijone dinarjev. Izvršni odbor sindikalne podružnice je predložil DS tudi predlog, da naj se formira komisija 5 članov za tako zvano gradbeno komisijo, v katere sestav naj prideta dva člana sindikalne podružnice ter trije člani DS. Delo komisije bi naj bilo, pripraviti oziroma oskrbeti načrte v več variantah, ki morajo biti v skladu z urbanističnim načrtom ter stanovanjsko izgradnjo. Skrbeti bo morala za lokacijo zemljišča in gradnjo, za gradbeni material, skratka, za vse potrebno, kar je v zvezi z gradnjo. Ravno tako naj zbere zainteresirane za to individualno gradnjo ter jih informira o vsem, istočasno pa naj jim predloži na vpogled načrte hišic, na podlagi katerih naj se sami odločijo za vrsto gradnje. Prav tako je sindikalna podružnica predložila v razpravo DS graditev hišic, ki jih lahko

gradi podjetje s svojimi zidarskimi ekipami ter jih odproda potem zainteresentom. Nadalje je bil predložen v obravnavo predlog za vso novodošlo delovno silo, ki stopi v delovno razmerje s podjetjem. Vsi novodošli bodo ob vstopu v službo jasno izrazili svojo potrebo po stanovanju, kakor tudi pripravljenost vlaganja svojih finančnih sredstev za pospešitev reševanja tega problema.

Kako pa je z izobraževanjem članov kolektiva? Sindikalna podružnica je v ta namen s sodelovanjem z Delavsko univerzo in kadrovskim oddelkom pripravila načrt predavanj in tečajev. Skrb, ki se posveča izpopolnjevanju kadra za naše podjetje je razvidna iz naslednjega!

V gumarski tehniški šoli z do sedaj dvema oddelkoma je v I. oddelku 15 kandidatov, ki obiskujejo pouk v dopoldanskem času. V II. semestru je 28 kandidatov, ki posejajo pouk v popoldanskem času. V vajejsko šolo je vpisanih 28 učencev, med njimi tudi 7 učenik. Gumarska industrijska šola 3. letnik ima letno 20 učencev, ki bodo v tem šolskem letu šolo absolvirali. Predračun za tehniško srednjo nižjo gumarsko šolo in sam dom znaša 5.394.000 din, ki ga krijemo iz sklada za kadre. Prav tako obiskuje precejšnje število članov in članic kolektiva razne večerne šole kot Ekonomsko in Administrativno, nekaj jih pa obiskuje tudi dopoldansko ekonomsko šolo. Za vse slušatelje gumarske tehniške, večerne administrativne in ekonomske šole prispeva uprava podjetja štirikrat tedensko po 50 din za kosilo.

Z nabavo novega kinoprojektorja ter dogovora z Delavsko univerzo pripravlja sindikalna podružnica poleg svojega programa dela sedaj v večernih zimskih urah še naslednja predavanja:

Oblikovanje medsebojnih odnosov
Od Ohrida do Triglava — barvni diapozitivi

Predavanje o delavskem samoupravljanju

Predavanje o delitvi dohodka
Gospodarska politika občine v odnosu na komuno in podjetje

Odnos sindikata do podjetja in obratno

Vzdolž Jadrana — predavanje bo z barvnimi diapozitivi

Zapadna Afrika in Zpad — barvni diapozitivi

Predpisi o delovnih razmerjih
Nov način finančnega knjigovodstva
Sodobna administracija

Mednarodni odnosi — politični pregled

in še 15 različnih predavanj.

Poleg tega bo pokazanih več filmov o zaščiti delavca na delovnem in izven delovnega mesta.

Za žene bo organiziranih več zdravstvenih predavanj o preventivi ženskih bolezni, ki jih bo vodilo osebje zdravstvene službe.

Na koncu bi omenil še formiranje sindikalnega odbora v obratu III na Vrhnikih. — Občni zbor je bil dne 23. oktobra 1960. Izvoljen je bil 7-članski izvršni odbor, 3-članski nadzorni odbor in dva poverjenika za Delavsko enotnost. Istočasno je bil izvoljen tudi delavski svet.

Glede na ustanovitev novega obrata III na Vrhniki, ki danes šteje že okoli 80 članov, v doglednem času pa se bo število še znatno povečalo, je bilo nujno izvoliti sindikalni odbor. Občni zbor sam je bil skrbno pripravljen, ker so kandidate izbirali po predlogih samih članov tega obrata v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom Vrhnika.

Sindikalna podružnica pripravlja obdaritev otrok, članov našega kolektiva za dostojno počastitev Novega leta ter prihoda dedka Mraza. Obdaritev bo v dvorani Kulturno prosvetnega društva na Primskovem z igrico lutkovnega gledališča. Obdarovali bomo vse otroke od 2. do 12. leta starosti. Tudi glede silvestrovanja je poskrbljeno ter je za to postavljena komisija, ki je odgovorna za izvedbo. — Silvestrovanje bo v istih prostorih kot lansko leto.

Ako resumiramo naloge in delo sindikalne podružnice, vidimo, da je in bo do konca mandatne dobe imela še ogromno dela, kateremu bo kos le s skupnim delom in s pomočjo vsega članstva.

VILI OMAN

Predsedniki ZB Dragomlja vas, Metlike in naše tovarne

AKTIV ZB v Beli krajini

Ob obisku članov ZB NOV okraja Novo mesto smo se dogovorili, da bomo organizirali izlet v kako partizansko vas na Dolenjskem. Svetovali so nam Dragomljo vas v Beli krajini. V tej vasi se je začelo osvobodilno gibanje že leta 1941. Na pomlad leta 1942. je bila v bližini te vasi ustanovljena prva partizanska grupa. Vsi vaščani so bili že v začetku enotni za borbo proti okupatorju. Aktivno delo domačina, narodnega heroja Martina Južne in drugih, je rodilo velik uspeh.

V soboto, 22. oktobra, je 25 članov kolektiva krenilo opoldne na pot s tovarniškim avtomobilom. Med njimi so bili v glavnem člani ZB. Po dveurni vožnji po avtomobilski cesti smo prispeli v Novo mesto. Tam so nas že čakali predstavniki OO ZB NOV. — Po kratkem postanku smo nadaljevali pot okoli Gorjancev. Cesto preko Gorjancev namreč popravljajo.

Pred vasjo Suhorje v Beli krajini nas je čakal tajnik ZB tovariš Mihelčič, ki nam je vso pot pripovedoval

o borbah v krajih, skozi katere smo se peljali. V vasi Suhorje smo se ustavili pred spomenikom v čast pohoda XIV. divizije in položili venec.

Malo dalje na Gričku so bile v letu 1943. velike borbe. Tam je bila okoli cerkve belogardistična postojanka. Zanimivo je to, da so posadko sestavljali samo tujci. Da pa se ne bi belogardizem razširil po Beli krajini, so se tamkajšnje partizanske enote zbrale in po težkih borbah postojanko popolnoma uničile. Po tem težkem udarcu si belogardizem v teh krajih ni več opomogel.

Že zgodaj je Dragomeljčane in nas prebudil naš harmonikar z veselimi zvoki. — V vas smo prišli namreč že v temi, zato smo si jo zjutraj ogledali. Šteje nekaj nad sto prebivalcev in to so v glavnem starejši ljudje in otroci. Mladi ljudje pa odhajajo v industrijske kraje, ker v teh krajih industrija ni posebno razvita. Ljudje se ukvarjajo s poljedelstvom in živinorejo. Glavni vir dohodkov pa so jim vinogradi, ki jih zelo skrbno obdelujejo. Že leta 1946 pa so si vaščani s prostovoljnim delom napeljali elektriko. Tudi vodovod so si sami zgradili.

Dopoldne je pred Gasilskim domom ob navzočnosti vseh vaščanov predsednik SZDL Dragomlja vas pozdravil vse prisotne, nam pa želel prijetno bivanje med njimi. Za njim je govoril zastop-

Govor predsednika ZB Save so domačini viharno pozdravili

Tudi sprostitev je potrebna

Zadnjih nekaj let večina članov mehanične delavnice oziroma prejšnje montažne skupine v obratu II ni poznala drugega razvedrila kot delo. V mrazu in dežju so razkladali stroje, jih montirali in se vsak po svojih močeh trudili, da bi jih čimprej spravili v pogon in tako prispevali k povečanju zmogljivosti tovarne.

V tem času je bilo težko pomisliti, da bi se mogla večja skupina odtrgati od dela. Sedaj, ko novi obrat že daje sadove skupnih naporov, je tudi za nas prišel čas, da se kljub delu, ki ga nikdar ne zmanjka, za kak dan oddahnemo in zajamemo malo nove sape. V ta namen smo priredili poučno ekskurzijo v Tovarno avtomobilov v Mariboru, ki smo jo združili še s krajšim sprehodom na Pohorje in v Ptuj.

V soboto, 15. oktobra, nas je naš »Pionir« popeljal preko Trojan in Savinjske doline proti Celju in Mariboru. Kljub ne preveč lepemu vremenu je bilo razpoloženje kar dobro in med vožnjo šal ni manjkalo.

V TAM smo se razdelili v dve skupini. Prijazni vodiči so nam razkazovali vse oddelke tovarne. Najprej smo si ogledali mehanično delavnico (obdelovalnico), kjer nastajajo posamezni deli motorja ali avtomobila. V ta namen so potrebni najrazličnejši stroji, ki opravljajo posamezne delovne operacije. Proizvodnja je namreč razdeljena na posamezne faze, za katere so na razpolago posebni stroji. V kalilnici se vrši termična obdelava posameznih delov, ki jih po dokončni obdelavi (brušenju) montirajo v montaži. V lakirnici dobe avtomobili svojo »obleko«, v tapetniški delavnici pa poskrbe za njihovo notranjo opremo.

V orodjarni izdelujejo najrazličnejše priprave, ki služijo za hitrejšo in

točnejšo obdelavo posameznih delov. Nekoliko oddaljena od ostalih objektov stoji kovačnica, kjer težke stiskalnice z velikim hrupom oblikujejo razbeljene kose jekla v različne odkovke. — TAM je tovarna, ki izdeluje za sestavo avtomobila v glavnem vse kovinske dele sama. Ker pa avto ni sestavljen samo iz kovinskih delov, so navezani še na celo vrsto zunanjih

Zjutraj je sonce zdramilo tudi največje zaspance, medtem ko so bolj za romantiko vneti do tega časa obhodili že vso okolico Pohorskega doma.

Na poti nazaj smo imeli zaradi lepega vremena priliko občudovati lepo urejene domove, pota ter ostale naprave in videli, da žrtvuje Maribor precej sredstev za razvoj turizma in za oddih delovnih ljudi.

Iz ekskurzije pa nam je ostal tale posnetek

dobaviteljev, med katere spada tudi naša tovarna.

Ko smo se tako spoznali z delom tovarne in videli nastanek avtomobila, smo se zanimali tudi za ostale stvari. Tako smo izvedeli, da ima tovarna okoli 4000 zaposlenih in da je prav tako razdeljena na ekonomske enote. Razlika je samo v tem, da imajo tam predračunske ekonomske enote, kamor spadajo vsi režijski oddelki in ekonomske enote, kjer zajamejo proizvodne oddelke.

Po končanem ogledu smo se, polni najlepših vtisov o tovarni, odpeljali v mesto na kosilo, po kratkem počitku pa proti spodnji postaji žičnice. Seveda nas je vso pot pošteno močilo, toda v prijazni restavraciji pri spodnji postaji je bilo to brž pozabljeno in je kar prehitro prišel čas, ko smo po štirje napolnili kabine pohorske žičnice. Kljub vožnji precej visoko nad kronami orumenelih kostanjev in bukev ter temnozelenih smrek, je bila vožnja tako prijetna, da je nekdo celo zaspal in da se je pri zgornji postaji komaj ločil od zibajoče kabine.

Večer smo prebili v »Pohorskem domu«, kjer se nam je ob prijetnem kramljanju ter ob več ali manj bur- nih šalah kar prehitro približal čas za počitek.

Ker je bilo vreme lepo, se nismo mogli premagati, da si ne bi ogledali še znamenitosti Ptuja, katerega stari grad skriva v svoji notranjosti res redke dragocenosti. Poleg ostalega so krasni gobelini in kitajske tapete, umetnine, ki si jih je vredno ogledati. Ob pogledu na te stvari so se celo najbolj veseli umirili in napeto sledili razlaganju našega vodiča.

Polni najlepših vtisov smo se mimo visokega dimnika v Kidričevem in prijaznih gozdičkov odpravili proti domu v želji, da bi podobni izleti bili še večkrat na sporedu.

nik našega kolektiva **Ivan Leskovec**. — V svojem govoru se je dotaknil najaktualnejših problemov doma in v svetu. Posebno pozornost pa je posvetil delu jugoslovanske delegacije, odnosno govoru maršala Tita v OZN. Po govoru je vsem 26 družinam v vasi izročil skromna darila, ki jih je pripravil naš kolektiv. Po obdaritvi so pionirji recitirali in zapeli nekaj pesmi.

Po proslavi so nam vaščani priredili v domu kosilo. V tovariškem vzdušju smo se marsikaj pomenili in že je prišel čas odhoda.

Na poti domov smo bili vsi mnenja, da je take obiske še treba organizirati. Da, še mnogo je vasi po naši deželi, v katere so se zatele utrjene partizanske enote. Bile so vedno dobrodošle. Zato pa danes tisti, ki so dobili zatočišče, ne smejo pozabiti nanje. Že samo s tem, da jih kdaj obiščejo, razvesele ljudi. Zato, borci ne pozabite na partizanske vasi!

*Za naš
največji praznik*

29. november

čestita uredniški odbor

*vsemu
delovnemu kolektivu*

Pred mariborsko tekstilno tovarno

ANTON BOŽIČ

Kako rešujemo stanovanjsko vprašanje v naši tovarni

Stanovanjsko vprašanje na splošno dobiva zadnje čase vedno večji obseg in pomen. To pa ni nič čudnega spričo tako živahnega in vsestranskega razvoja, kakršen je v naši državi. Pravilo, da je z udobnim stanovanjem že dana polovica življenjskih pogojev, prihaja v novi družbi vedno bolj do izraza; vendar pa so načini, kako priti do njega, različni in velja na tem mestu za naš kolektiv te razne možnosti nekoliko razmotriti.

Najstarejši in najboljšežnejši način gradnje stanovanj je vsekakor še vedno individualen. Takih primerov imamo v našem kolektivu trenutno, sodeč samo po vloženih prošnjah za brezobrestno posojilo, 45. Precej pa je tudi takih članov kolektiva, ki so stanovanjske hiše zgradili že pred in po drugi svetovni vojni. To so v glavnem starejši člani našega kolektiva. Med mlajšimi člani je ta primer bolj pogost pri tistih, ki so doma iz podeželja in imajo boljše možnosti, posebno pri nabavi lesa in drugega materiala za gradnjo.

Po obsežnosti gradnje je na 2. mestu gradnja večjih stanovanjskih blokov, stolpnic in vrstnih hiš, ki se gradijo z družbenimi sredstvi. Tako je naša tovarna v času od leta 1951 pa do prve polovice 1960 zgradila 48 družinskih in 26 samskih stanovanj. Do kraja tega leta in v prvi polovici prihodnjega leta bo vseljivih nadaljnjih 6 enosobnih in 9 dvosobnih stanovanj.

V drugi polovici prihodnjega leta pa bodo zgrajene še 3 garsoniere po

21 kv. metrov površine, 4 enosobna po 34 kv. metrov, 12 dvosobnih po 43 kv. metrov, 15 dvosobnih po 46 kv. metrov, 12 dvosobnih po 61 kv. metrov, 7 dvosobnih po 64 kv. metrov in 8 trosobnih stanovanj po 79 kv. metrov površine. Torej skupno 76 družinskih stanovanj.

Poleg navedenih stanovanj je predvidena v letu 1961 še gradnja sam enim družinskim stanovanjem za skega doma z 31 samskimi sobami in enim družinskim stanovanjem za upravnika doma.

Za leto 1962 je predviden nakup nadaljnjih 4 stanovanj od Narodne banke Kranj, ki bo gradila stanovanjski blok pri vodovodnem stolpu. Ker pa je odkup stanovanj možen le s takojšnjo 100 % udeležbo, kar znese skupno 12 milijonov ali po 3 milijone za stanovanje, nastaja vprašanje, kako graditi v bodoče v dosedanjem obsegu.

Dočim je bilo podjetje pri vseh dosedanjih gradnjah udeleženo le z 10 do 60-odstotno takojšnjo udeležbo, ostalo pa je bilo vezano na dolgoročno odplačevanje, je kot že rečeno, gornji način, nov moment pri stimuliranju stanovanjske gradnje.

Iz navedenega sledi, da bodo možnosti, da bi podjetje samo z družbenimi sredstvi, posebno še glede na vse večje potrebe po vlaganju razpoložljivih sredstev v rekonstrukcijo in razširitev tovarne, v bodoče še mnogo manjše.

IVAN PETRIČ

Naši gasilci na ekskurziji v Mariboru

Dne 29. oktobra 1960 smo se odpeljali na ekskurzijo v Mariborsko tekstilno tovarno »MTT«, ki je ena največjih tekstilnih tovarn na Balkanu. — Dana nam je bila možnost, da smo si lahko ogledali vse glavne obrate. Pozanimali smo se tudi, kako imajo tam gasilci urejene njihove naprave. Ugotovili smo, da imajo naprave kar najbolj urejene in ostalo gasilsko službo tudi (dežurstvo). Po ogledu tovarne smo šli na kosilo, popoldne pa smo se odpeljali na Mariborski otok, da bi si ogledali hidrocentralo. Tam nas je sprejel priazen vodič, ki nam je razkazal vse glavne objekte. Med potjo smo se ustavili v Frankolovem in počastili spomin talcev, ki so jih na tem mestu obesili nemški fašisti.

Da pa se gradbena dejavnost stanovanj kljub temu ne bi zmanjšala, ampak nasprotno sorazmerno s porastom potreb celo povečala, je izhodišče v samoprispevku prosilcev za stanovanja, v individualni in združni gradnji. Glede samoprispevka prosilcev je v teku zbiranje prijav za ustrezna posojila. Izdelan je tudi že osnutek dopolnilnega pravilnika o razdeljevanju stanovanj, ki določa kriterije o višini posojila, velikosti stanovanja in prednostnem zaporedju, ki naj bi ga imel vsak posojilodajalec-prosilec za dodelitev stanovanja.

Z zbranimi sredstvi bi tovarna kupila nova stanovanja in tako povečala stanovanjski fond. Posojilodajalcem pa bi po preteku 5 let od vselitve v stanovanje vrnila posojeni denar s 5-odstotnimi obrestmi.

Z namenom pospešiti tudi individualne gradnje stanovanjskih hiš je DS naše tovarne že določil 5 milijonov dinarjev, ki naj se razdelejo prosilec-članom kolektiva v obliki brezobrestnega posojila za dobo 2 let.

Če bi ta denar ostal kot stalni fond, bi z obtokom denarja prišla na vrsto vsak naslednji mesec eden do dva prosilca.

Ta kratek pregled obstoječe in perspektivne stanovanjske gradnje nam prikazuje trenutne možnosti gradnje, so pa še druge možnosti in poti, o katerih že razmišljajo odgovorni organi in o katerih bomo razmišljali v vedno večji meri tudi mi v podjetju.

Uspehi so, toda še marsikaj manjka!

Na poziv društva varnostnih tehnikov in socialnega zavarovanja v tednu varnosti pri delu smo tudi v našem podjetju v skupni akciji pregledali uspehe in neuspehe na področju HTV. Komisija DS je imela posebno sejo, na kateri smo si določili naloge, ki bi jih opravili prav v tem tednu varnosti. Ogledali smo si vse oddelke v podjetju, kjer smo poleg ureditve delovnih mest za varno delo ugotavljali tudi težino dela in delovne pogoje. To nam je koristilo za dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih, kjer naj bi bila posamezna delovna mesta širše zajeta glede na upravičenost delavcev na teh delovnih mestih do dodatnega letnega dopusta. Vsi vemo, da pogoji dela v našem podjetju niso lahki. Razen tega smo ugotovili, da red v oddelkih, odnosno na posameznih delovnih mestih ni najboljši. Vse povsod je v odprtih posodah bencin, lepilo ipd., ter vse preveč raznega pomožnega materiala. Tako si sami ustvarjamo nevarnost na delovnem mestu in zdravju škodljive pogoje dela. Sanitarne naprave v podjetju, ki so bile v letošnjem letu vse obnovljene, so zopet poškodovane. Opažamo malomaren odnos do teh naprav, ki koristijo izključno samo zdravju človeka.

Vodilno osebje v proizvodnih oddelkih bi moralo bolj skrbeti tudi za higieno in red, kajti zavedati se moramo, da na večjo produktivnost poleg zmanjšanja števila nesreč pri delu in raznih obolenj vpliva tudi to, kako se delavec počuti na delovnem mestu.

V tednu varnosti je bilo organizirano predavanje o nesrečah pri delu s predvajanjem prvih domačih filmov o vzrokih nesreč pri delu ter o požarni varnosti. Udeležba je bila zadovoljiva, zahvaljujoč se vodstvu gumarske šole, ki je poslalo na to predavanje več učencev kot pa je bilo ostalih članov kolektiva. UO podjetja je pod posebno točko dnevnega reda obravnaval poročilo varnostnega tehnika o stanju higiensko tehnične varnosti v našem podjetju. Zelo pozitivno je bilo ocenjeno delo za zmanjšanje nesreč pri delu, saj se je število nesreč na 100 zaposlenih v letu 1965 v primerjavi z letom 1959 zmanjšalo za 4 odstotke.

Kljub temu pa je UO menil, da z doseženimi uspehi še ne smemo biti zadovoljni. Delo HTV je treba še bolj poglobiti ter z vsemi razpoložljivimi sredstvi pričeti širšo akcijo z nalogo, odpraviti vse pomanjkljivosti, ki povzročajo nesreče pri delu ter razna obolenja; kajti čim varneje se bo delavec počutil na delovnem mestu, tem večja bo njegova produktivnost.

Danes pa se oglašam tudi jaz. O meni še ne veste vsega. Navadno mi ne daste, da bi govorilo, ker vam sam razvežem jezik, da govorite vi.

Moje ime je vino, včasih prvovrstna zlata kapljica, drugič navaden cviček ali pokvarjena ničvredna brozga. Če me v aparatu za destiliranje slečete do gola, je moje golo telo žganje. — Na zemlji me poznajo že več tisoč let. Pri delujejo me iz različnih sadežev.

vanje in nas onesposobi za naglo pre-sojo trenutnega položaja. Zato vam odsvetujem, da bi opravljali odgovorno delo po večjem uživanju alkohola, če hočete, da ne bo prišlo do kakršnekoli nesreče. Kdor se me pa ne more odreči in me uživa trajno v večjih količinah, postane kronični alkoholik. Gorje njemu in njegovi okolici! Po navadi zabredejo v alkoholizem ljudje, ki nimajo trdne volje in so neresni ter nepremiš-

Tone, daj še meni malo!!

Ne vem, kaj vam je na meni tako všeč? Morda slasten in slahek okus? — Moje prve stopnje, sadni in vinski sokovi so vendar mnogo slajši od mene. Danes, ko imate že razne naprave, bi bilo vendar bolj pametno, da bi sveže sokove konservirali in jih uživali sladke, saj vsebujejo redilne snovi in vitamine. Zelo nespametno je, da nezavrelih sadnih sokov ne uživate v večji meri.

Vem, na meni vam je najbolj všeč prijetno razpoloženje, ki vam ga pričaram. — V veselih in žalostnih urah segate po meni in pričakujete od mene razvedrila in tolažbe. Pa ste v zmoti! Jaz samo nisem krivo in vam nimam namena škodovati. Koristim vam samo v majhnih količinah. Zapomnite si, da si z nezmernim uživanjem alkohola sami uničujete zdravje.

Moja koristnost je v primeri s strupenimi učinki, ki jih povzročim, zelo malenkostna. Nekateri mislijo, da povečam telesne in duševne sposobnosti. To pa ni res.

Če imaš dobro hrano, ti v zmernih količinah ne bom škodovalo. Če me uživaš malo več, ti dajem občutek, da si duševno in telesno bolj sposoben, bolj pogumen in precenjuješ svoje sposobnosti. Razne preiskave v tem smislu pa pokažejo ravno nasprotno. Alkohol namreč hromi hitro in natančno znan-

ljeni. Kmalu taki telesno in duševno propadejo in postanejo veliki škodljivci človeške družbe. Zdravniki tudi najdejo pri takih ljudeh okvare na notranjih organih: na prebavilih, na jetrih, ki največ trpijo pri nezmernem uživanju tega štrupa in kasneje na srcu. V težjem primeru se pojavljajo še vnetja živcev in duševne motnje, ki se kažejo v obliki napadov besnosti.

Vem, marsikdo med vami, delovni ljudje, misli, da brez opojnih pijač dela ne zmore in da je ta učinek pri delu večji, če ga vmes malo srkne. To ne drži! Zakaj? Pri telesnem delu trpi največ srce in zato mora biti njegovo delovanje čimbolj neovirano, da lahko zadosti velikim zahtevam pri telesnem delu.

Če pa uživamo razen tega še alkohol z njegovimi strupi, bo obremenitev srca še večja in ne bo zdržalo tolikega napore in bo začelo počasi pešati.

Zato tudi zate, telesni delavec, velja navodilo, da smeš uživati alkoholne pijače šele po končanem delu in tudi takrat ne na prazen želodec in le v zmernih količinah.

S tem končujem. — Tistim, ki bodo mojim besedam verjeli in me uživali zmerno, bom v okrepčilo, drugim pa, ki nimajo trdne volje in so slabiči, bom v nesrečo in škodo. Kdor si ne da do-povedati, mu ni pomoči!

VINO

in če se plašč nenadoma razleti

To pa so naši jubilarntje, ki so si s svojim vestnim in požrtvovalnim delom zaslužili vse priznanje

Ing. H. Turzansky, odlikovan z Redom dela II. stopnje, je 50-letnik

Tudi Ivan Petrič je 50-letnik

Tovarna avtomobilov »Volkswagen« iz Wolfsburga poroča v svojem časopisu o poizkusu, izvršenem z enim svojih voz z namenom, da bi ugotovili, kako se le-ta obnaša, če mu nenadoma eksplodira guma. — Ugotovitve tega, pravzaprav hrabrega poizkusa, zaslužijo vso pozornost tudi za strokovnjake. Ker so bili poizkusi opravljeni samo z vozilom »Volkswagen«, veljajo ugotovitve le za vozila imenovane znamke, ker se vsako vozilo na cesti drugače obnaša.

Poizkusi so bili opravljeni na novi avtomobilski stezi, ki dopušča hitrosti do 150 kilometrov na uro. Pri vsakokratnem poizkusu je bila na ustreznem kolesu nameščena posebna priprava, ki je — potem ko je sovožac potegnil za ustrezní vzvod — razrezala plašč v dolžini 15 cm.

Ugotovitve prvega poizkusa, pri katerem je vozilo imelo hitrost 100 kilometrov na uro in je eksplodirala sprednja desna guma, so bile:

— voz se je nagnil na desno, smer vožnje je ostala neizpremenjena, sunek na krmilu pa je bil komaj opazen. Šele pri zmanjšani hitrosti (80 do 60 in do 40 kilometrov na uro) je bilo opaziti, da sicer vleče voz močnejše na desno, dalo pa se ga je še v redu krmariti in tudi ustaviti z rahlim zaviranjem in brez večjih sprememb v smeri vožnje.

In kaj se dogaja pri eksploziji zadnje desne gume?

Voz se komaj opazno nagne, nato preide v rahlo plavanje, zadnji del pa zanese vstran za približno 30 centimetrov. Ne zavirati! Pri zmanjšani hitrosti se voz polagoma umiri. Pri močni reakciji voznika s krmilom se vsekakor pojavi močnejše opletanje voza ali pa se ta postavi povprek.

Pri naslednjem poizkusu sta eksplodirali hkrati obe desni gumi, sprednja in zadnja. Ugotovitev:

— voz se močno nagne in krepko vleče na desno. Z energičnim obratom krmila v nasprotno smer lahko obdržimo voz kolikor toliko v smeri vožnje.

Rezultati teh poizkusov nas vsekakor presenečajo; splošno mnenje, da je eksplozija gume vedno življenjsko nevarna, ne drži. Očitno je, da šofer z dobrim refleksom tudi pri hitrosti do 100 kilometrov na uro, če je na razpolago prostor, lahko prepreči »salto«. Poudariti je tudi dejstvo, da je nevarnejša eksplozija zadnje gume od eksplozije prednje gume.

Podobni poizkusi so bili opravljeni tudi v krivini, in sicer v levi ovinek s polmerom 30 metrov. Ugotovitve ob eksploziji prednje desne gume (hitrost 50 kilometrov na uro) so bile naslednje:

— voz vleče v trenutku eksplozije v smeri sredobežne sile navzven, vendar lahko z močnim protiobratom krmila obdržimo voz v krivini. Ne zavirati! Če je cesta spolzka bo vozilo po vsej verjetnosti zdrselo iz krivine.

In rezultati eksplozije desne zadnje gume pri hitrosti 40 kilometrov na uro? Zadnji del voza zanese sunkovito desno navzven ter se postavi prečno pod kotom 45 stopinj. Če je cesta spolzka, zanese voz popolnoma povprek ali pa se zaobrne za 180 stopinj. Če pri tem naleti na oviro, se prejkone prevrne. Zaposnimo si naslednje:

— če pride v krivini do eksplozije gume, obstaja nevarnost prevrtnitve vozila, posebno še, če je to zunanja guma. Nevarnost pa se še poveča, če je to zunanja zadnja guma. Ta ugotovitev je toliko bolj razumljiva, ker se v krivini prenese teža vozila pretežno na obe zunanji gumi.

Kakšni so torej praktični zaključki gornjih spoznanj? Doslej smo montirali slabše gume vedno na zadnja kolesa, pač iz prepričanja, da je to manj nevarno. Sedaj so nam poizkusi z vozilom VW dokazali ravno nasprotno. Ali naj tedaj montiramo slabše gume na sprednja kolesa?

Odgovor ni lahek, čeprav so ga opravljeni poskusi jasno nakazali. — Slabše gume imajo običajno tudi slabši profil in je bolje, da so te gume zadaj. Prednja kolesa so namreč vodilna ter morajo imeti gume na njih zaradi uspešnejšega krmiljenja na spolzkih cestah tudi boljšo prijemljivost na cestišče. Ker pa nastopa vožnja po spolzkih cestah mnogo pogostejše kot pa eksplozija gume, je vendarle pametneje, da montiramo boljše gume spredaj ter si s tem zagotovimo uspešnejše upravljanje vozila.

Za zaključek bi lahko ugotovili tole: če imajo vsi plašči enako dobro ohranjen profil, vendar sta dva v splošnem slabša (ker sta morda starejša), potem ta dva namestimo spredaj.

SREČKO ZALAZNIK

Letalo, ki pristaja na krtačah

Znana ameriška tvrdka Goodyear je razvila pristajalna kolesa za letala brez uporabe gume — iz jeklene žice.

Gumena kolesa za raketna letala z velikimi hitrostmi niso uporabljiva, ker guma regenerira že pri 120 do 150° C. Letala z raketnimi motorji se zaradi trenja že pri startu in do višine 15 km segrejejo do 400° C. Pri povratku v gostejše zračne plasti iz višine 200 do 500 kilometrov pa se zunanji plašč takega letala kljub hlajenju s tekočim kisikom segreje na 550° C. Tovarna pnevmatike Goodyear je za ta letala izdelala pristajalna kolesa, ki so obložena z žično krtačo. Jeklene žice krtače brez težave prenesejo temperaturo do 1100° C, delujejo pa prav tako kot običajna pnevmatika za tovrstne avtomobile. Poizkusi z novo oblogo na kolesih so se odlično obnesli.

ANKETA

V zadnji številki revije »Sava« letošnjega leta vam prilagamo tudi anketni list. Ker se je glasilo pokazalo kot koristen pripomoček za obveščanje naših uslužbencev in delavcev, s katerim vas seznanjamo o načrtih podjetja za prihodnje, kaj sta sklenila DS in UO, o uspehih racionalizatorjev itd., je postalo že skoraj nujno, da naše glasilo prične izhajati pogostejše.

Zato z ANKETO želimo izvedeti v kakšnem zaporedju naj glasilo v prihodnje izhaja, kakšna naj bo oblika — časopis ali revija, kaj v glasilu pogrešate itd.

Torej, sedaj imate priložnost, da nam z anketo pomagate najti tisto pot, s katero bomo zadovoljni mi, ki pri glasilu delamo, še bolj pa bomo zadovoljni, če bo glasilo ugajalo tudi vam. Kajti zavедati se morate, da je glasilo namenjeno vam in zato nam je vaša pomoč neizogibna, da boste v glasilu našli to, kar si vsi želimo.

Vse bi radi izvedeli iz naše ankete. Če imate morda kake želje ali načrte, če bi morda radi, da v glasilu uvedemo kako novo rubriko, nam to napišite na anketni list pod točko 5.

Prosimo vas, da v anketi poveste stvarne želje in načrte, ker bomo le take lahko tudi upoštevali.

PERSONALNE VESTI

V času od 15. septembra 1960 pa do 8. novembra 1960 smo na novo zaposlili 78 delavcev in uslužbencev. Med tem je podjetje zapustilo 16 delavcev.

Zaposlili so se: Hubert Karničar, Vili Lužan, Anton Potočnik, Hasan Kerič, Tomislav Todorov, Gina Vinčič, Anton Šmajd, Valentin Grošelj, Marija Polanc, Viljem Vavtar, Angela Rogelj, Ana Šlemc, Danijela Makovec, Ivana Jenko, Janez Vombergar, Marija Ambroz, Martin Selič, Stanislav Vehovec, Peter Okorn, Marija Tratnik, Jože Regberger, Frančiška Mohor, Rihard Hlad, Jože Zupan, Ana Prestor, Pavel Režek, Franc Kosem, Darja Mlinar, Stojan Jakšič, Marija Križnar, Milovan Cikič, Franc Rekar, Anton Kodran, Rozalija Fajfar, Alojz Kopina, Ema Grohar, Alojz Berzin, Ivana Pacek, Vjekoslav Kos, Franc Rabič, Franc Strellec, Jože Čebašek, Angela Blaž, Franc Zalokar, Lubislav Milosavljevič, Jožica Glabovnik, Alojz Kralj, Peter Bouha, Miha Sajovic, Cvetka Kern, Albin Belc, Miroslav Sivec, Marjan Blažič, Marija Mubi, Marija Glešči, Stanko Korošec, Marija Šter, Frančiška Ziherl, Milan Jovanovič, Stana Božičević, Marija Muri, Alojz Polajnc, Karel Jeglič, Peter Aleš, Milan Šinkovec, Peter Kuhar, Asta Cemperman, Rafael Jeraj, Filip Smid, Franc Furlan, Stane Polanc, Jože Kaltenekar, Majda Medved, Zdenka Erce, Viljem Žener, Filip Majcen, Apolonija Sivec, Jože Jagodic.

Med tem časom so podjetje zapustili: Alojz Plestenjak, Anton Paušar, Frančišek Presekar, Janez Perčič, Ivan Špiljak, Stane Savernik, Bogomir Munda, Franc Kern, Ivan Skodler, Rihard Hlad, Pavel Luskovec, Miroslav Sivec, Ivana Soleti, Franc Lipar, Franc Zalokar.

STANE KOŠNIK

STRELCI

Sezona letnega streljanja se je končala z mesecem septembrom. Zadnje tekmovalje se je zavleklo v mesec oktober zaradi deževja, ki je letos na splošno zelo nagajalo vsem športnikom in tudi nam strelcem. Bilo je to tekmovalje z malokalibrsko puško med petimi gorenjskimi občinskimi strelskimi odbori. S tem tekmovaljem je prenehalo strelsko delovanje do zimske sezone, ki se prične meseca novembra.

Strelska zveza je letos odredila, da naj ne čakamo z občinskimi zbori kot običajno do meseca januarja, temveč naj jih izvedemo v mrtvi sezoni med letnim in zimskim streljanjem. — Kot skrajni rok je določila konec novembra. Glede na to, da je ta odločitev prišla razmeroma pozno, je ta rok res kratek. Drugače pa je ta novost nadvse umestna in je le škoda, da je niso že prej vpeljali. Na ta način bodo šle strelske družine v novo sezono z novim vodstvom in ga ne bodo menjavale sredi dela, ki ga je pričelo prejšnje vodstvo. Pripravljalna dela za zimsko streljanje in tudi za občni zbor so v naši družini tako rekoč končana. Z rednimi vajami smo že pričeli v prvih dneh novembra.

Za občni zbor dan še ni določen in več članov meni, da bi moral biti letos na nedeljo. Do sedaj je bila navada, da je bil med tednom po končani prvi izmeni. Pri agitiranju za udeležbo smo vedno slišali »bom prišel, če bo na

kratko.« Zaradi tega je vodstvo, da bi ustreglo tem željam, prirejalo občne zборе res na kratko. Včasih so trajali komaj tri četrt ure. Res je, da so bili dobro pripravljeni. Poročila so bila kratka in jedrnata. Delovno predsedstvo je skrbelo, da razprava ni uhajala s predmeta na predmet in v slabi uri smo bili pred tovarno. Vendar bi bilo potrebno, vsaj vsakih nekaj let, da se temeljiteje pogovorimo.

Dva problema sta se letos pojavila pred nami in ju ne bomo smeli zane-mariti. Ženska ekipa nam je razpadla. Pred leti smo imeli 11 tekmovalk in smo z njimi z lahkoto sestavljali ekipo in osvajali prva mesta. Večine ni več v tovarni. Ošle so drugim ali pa so poročene in ne utegnejo. Nekaj članov naše mladinske ekipe se je vpisalo v gumarsko tehniško srednjo šolo. Iskreno jim želimo mnogo uspeha. Na žalost pa so za nas izgubljeni za trening in tekmovalja za dlje časa. Ta dva problema sta trenutno za nas največja skrb in moramo članstvo seznaniti s tem. Razprava o tem se bo na občnem zboru gotovo nekoliko zavlekla. So pa še druge stvari, ki sicer niso tako pomembne, pa se bo vendar treba o njih pogovoriti. Iz teh razlogov že sedaj na tem mestu prosimo vse članstvo, da se občnega zbora zanesljivo udeleži z že pripravljenimi predlogi. Naša družina uživa na Gorenjskem in tudi pri Zvezi zelo lep sloves in ne smemo pustiti, da bi ga izgubili zaradi pomanjkanja narščaja.

Zato na svidenje na občnem zboru!

ZANIMIVOSTI

Leta 1947 je imel rekord ameriški pilot Biel Bridgeman s hitrostjo 1998 kilometrov na uro, sedaj pa ima rekord Scott Crossfield, ki je z letalom prekorachil hitrost 2000 km na uro.

Letalo, ki nosi oznabo DOUGLAS X-3 in je znano tudi pod imenom nebesna raketa, je reakcijsko letalo. Po obliki spominja na pingvina. Dolgo je 33 metrov, razpetina nosilnih kril pa je komaj 7 m. Crossfield je napravil svoj posrečeni poizkus v Kaliforniji. Bombnik tipa B-29 ga je potegnil z njegovim letalom vred do višine kakih 10.000 m. Nato je nebesna raketa zletela z lastno pogonsko silo prav strmo še 8000 m višje. Tedaj je krenil v horizontalno smer in letel z vso razpoložljivo silo ter tako dosegel hitrost 2135 km na uro. V višini, v kateri je letala »raketa« je bila temperatura -55 stopinj Celzija. Hitrost nebesne rakete je bila torej dvakrat tako velika kot zvočna hitrost in še nekaj čez. Crossfieldov uspeh pa ni povsem popoln, kajti letalo je v tej hitrosti letelo le nekaj minut, vendar pa je to izreden uspeh letalcev. Poleg tega pa je bilo letalo skoraj leteči laboratorij in je bilo še malo okorno, toda za naslednja, še izpopolnjena letala nujnost, kajti le na ta način so znanstveniki prišli do različnih spoznanj in bodo to pri drugih še popolnejših tipih upoštevali.

V naslednjem sestavku pa vas hočem seznaniti z neverjetnimi globinami, ki jih dosega nekatere hrabri Francozi in Italijani. Pred leti se je iz-

vedelo, da se ARGUSTE PICCARD kljub svojim sedmim križem pripravljala za novo rekordno potapljanje s posebno globinsko ladjo — batiskafom. Zgradili so jo po njegovih načrtih v tržaških ladjedelnicah in ji zato nadelo ime »Trieste«.

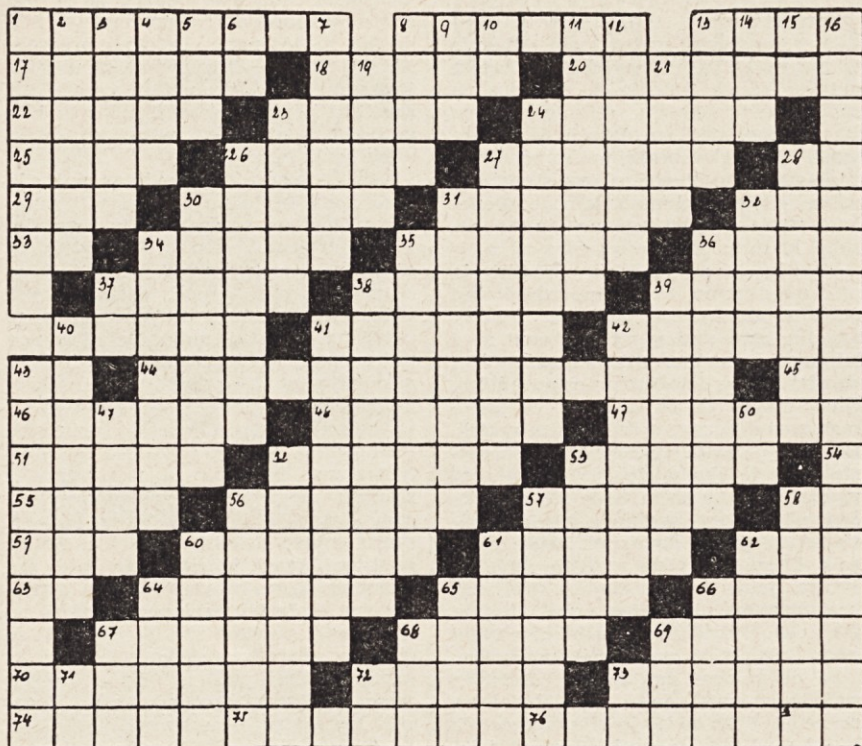
Za prve poizkuse z njo je Piccard izbral morje nekaj milj južno od otoka Capri, kjer je globina do 1300 m. Prvič se je spustil pod vodno globino skupaj s svojim sinom inženirjem Jacquesom. Ostala sta četrte ure pod vodo v globini 15 m. Pri naslednjih poizkusih sta dosegla globine okoli 100 m in tudi več. Višek sta dosegla, ko sta ostala pod vodo 48 minut in se spustila 1100 metrov globoko, ne da bi dosegla morsko dno.

Nedvomno je bil to lep uspeh. V znanstvenem pogledu pa ni prinesel nobenih novih odkritij. Podvig je bil pač športen, vendar pa je tudi tu zastajal, kajti tudi pri tem sta ga prehitela dva Francoza za 1000 m in globino 2500 m se je vsem zdela neverjetna.

Tedaj pa se je pričelo tekmovalje med Francozoma na eni in očetom in sinom Piccardom na drugi strani. Vsi so pripravljali svoje batiskafe za zadnjo odločilno bitko, v kateri sta Italijana povsem premagala Francoza, kajti spustila sta se do globine 3150 m. V vodi pa sta ostala 2 uri in 18 minut.

V tej globini ni nobenega rastlinstva, tema pa taka, da tudi z reflektorji nista mogla ničesar videti, razen svetlobnih plavajočih točk.

KRIŽANKA *Križanka* KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. človek, ki se vozi ali hodi iz kraja v kraj, 8. namestnik staroperzijskih vladarjev, 13. mesto na Štajerskem, 17. subjekt, 18. glavno mesto češkega dela Šlezije, 20. mesto v severni Italiji ob rokavu Pada, 22. oblika rastlinskega plodu, 23. poljedelsko orodje, 24. grudast, 25. napor, prizade-

vanje, 26. mesto v Italiji blizu Barija, 27. srbohrvaški slovnčni čas, 28. predlog, 29. japonska denarna enota, 30. pogorje v velikem kolenu reke Nere-tve, 31. slabotno goreti, 32. dober, priden, 33. začetnici ruskega romantičnega lirika, 34. nevezane besede, 35. zelo občutljiva rastlina, 36. vrsta ležišča, 37.

zdravniško predpisana hrana, 38. velika resa, 39. umetno kopališče, 40. prodajni predmeti, 41. sorodnica, 42. gozdna planota v Franciji in Belgiji, 43. kemijski znak za talij, 44. znamenito zdravilišče v Murskem polju, 45. šesta in dvanajsta črka v abecedi, 46. tiskarsko sito, 48. žensko ime, 49. za jamstvo pridržana oseba, 51. opazovanje, pregled, 52. voli z dolgimi rogovi, 53. denarni zavod, 55. madžarski skladatelj, izumitelj klavirja z dvema klaviaturama, 56. tropski sadež, 57. žensko ime, 58. oblika pomožnega glagola, 59. beograjski športni klub, 60. židovsko žensko ime, 61. osmrtnica, 62. bolečina, 63. gora v Švici, 64. prenašati, 65. mesto v Italiji ob Ticinu, 66. južnoslovanski narod, 67. manjše tekoče vode, 68. francoska filmska igralka (Irene), 69. ilovica, 70. skrito delovanje, 72. slovensko mesto ob Jadranu, 73. silen vihar, ki pustoši zlasti na Antilih, 74. pritok Donave v Vojvodini, 75. zlitine bakra, cinka in nikla (novo srebro), 76. francoski pisatelj, filozof in matematik, eden od izdajateljev Enciklopedije (Jeand').

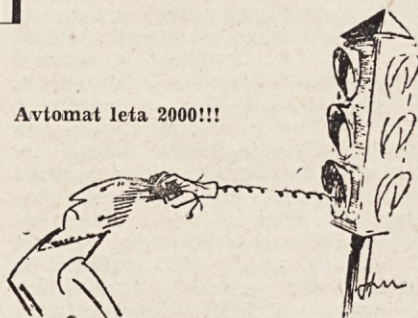
NAVPIČNO: 1. okusne potočne ribe, 2. grabežljiva rečna riba, 3. staroslovanski bog, 4. okrogel okvir, 5. apetit, 6. začetnici poljskega astronoma, 7. pritok Kolpe, 8. zimsko vozilo, 9. ime filmske igralka Gardner, 10. kazalni zaimek, 11. izpust samoglasnika ali zloga na začetku besede, 12. črno-belo karirano blago, 13. zemlja, 14. kradijavec, 15. staro mesto v Kaldeji, 16. pi-jaka iz sadja, 19. ulj, 21. abesinski knézi, 23. vitko listnato drevo, 24. stebrišče, 26. pločnik, 27. ojačiti beton z železnimi palicami, 28. prvi literarni proizvod, 30. kontrola, nadzor, 31. čistost, neskaljenost, 32. posoda za cve-tje, 34. egiptovski in turški drobiž, 35. razvratna žena rimskega cesarja Klav-dija, 36. uživalka nikotina, 37. okrajšava za tekočinsko mero, 38. odpadniki, izrodk, 39. suvanje z nogami, 40. do-brodušnost, miloba, 41. sodobni sloven-ski skladatelj in dirigent (Rado), 42. zveza držav, 43. krvno telesce, ki sproži strjevanje krvi, 47. vitek, 50. začetnici enega največjih zborovskih skladate-ljev, 52. pristaš korenitih sprememb v politiki, 53. moško ime, 54. največji knjižni format, 56. pomorski kompas, 57. južnoameriška stepla, 58. član orke-stra, 60. grška črka, 61. očka, 62. tekočina v plinskem stanju, 66. šibek, 67. zvesta žival, 68. vbodljaj, 69. nizka, močno razvajena rastlina, 71. vprašal-nica, 72. veznik, 73. tuj dvoglasnik.

ZA SMEH in razvedrilo

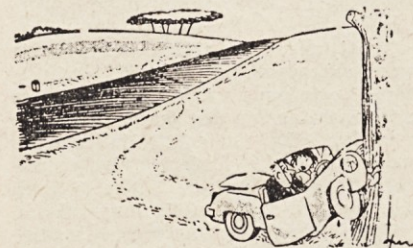

Konkurencia???

Avtomat leta 2000!!!

Kje pa imate instruktorja?!
Iz avtomobila je padel tik pred križi-ščem

To je pa res nerodno, da sadijo drevesa tik ob cesti!

Žena obiskuje šoferski tečaj?!

Glasilo delovnega kolektiva tovarne gumijevih izdelkov »Sava« Kranj — Izdaja uprava podjetja — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik **Marko Štuhec** — Tehnični urednik **Gove Janez** — Uredniki rubrik: **ing. Drago Smodiš, Slavko Šolar, Štefan Gruber, Franci Prislan ml., Stane Razdrh, Marijan Peneš in Ivan Pintar** — Glasilo izhaja vsak drugi mesec — Tiska ČP »Gorenjski tisk« v Kranju — Naklada 1500 izvodov

1897

1897

1897

PRILOGA 1

glasila delovnega kolektiva „SAVA“ Kranj

Projekt za izdelavo osnutka statuta podjetja je sprejet

● Na prvih straneh današnje številke našega lista vas seznanjamo o tem, kako potekajo v našem podjetju priprave na izdelavo statuta. Pričujoči projekt in funkcionalna shema podjetja ter delavskega upravljanja v naši tovarni pomagata k boljšemu razumevanju pomembnosti in obsežnosti začete naloge.

● Podrobne in natančne priprave v kadrovskih službah na izdelavo predloga statuta so pokazale, kako temeljito in sistematično je treba opredeliti vsebino. Kajti le skrbno delo bo dalo zares tisto, kar od statuta pričakujemo — krepitev kolektivne odgovornosti, disciplino, povezanost med posameznimi ekonomskimi enotami, razvijanje materialne zainteresiranosti kolektivov vseh ekonomskih enot ter graditev notranjih razmerij pri gospodarjenju in delitvi dohodka.

● Ves projekt za izdelavo našega statuta sestoji iz sedmih delov. Ti so: uvodni del, poslovanje, organizacija, notranja razmerja med ekonomskimi enotami, pristojnosti organov upravljanja, dolžnosti in pravice po delovnem razmerju ter končne določbe.

● Poglejmo si posamezne dele nekoliko pobliže in se seznanimo z vsebino, ki naj jo predlog osnutka statuta zajame!

I. Uvodni del

Vseboval bo naslednja poglavja:

- ustanovitev in registracija podjetja
- firma in sedež podjetja
- predmet poslovanja
- širši predmet poslovanja: trgovska mreža
- zunanjetrgovinska registracija
- podpisovanje: glavni direktor in namestnik pooblaščenca za posamezna področja
- samostojni zavodi: ustanavljanje

II. Poslovanje

Vseboval bo pet področij z naslednjimi poglavji:

1. Z VIDIKOV DRUŽBENO-EKONOMSKE UREDITVE

- temelji samoupravnosti
- razvijanje neposrednega upravljanja
- principi ustanavljanja notranjih ekonomskih enot
- mesto in vloga sindikata, organizacije Zveze komunistov in organizacije Ljudske mladine

2. Z VIDIKOV DRUŽBENO-EKONOMSKEGA POLOŽAJA PODJETJA

Principi poslovanja s stališča enotnosti ciljev podjetja — kolektiva:

Sredstva podjetja za tekoče poslovanje:

- način in pogoji pridobivanja
- skladi
- kreditiranje
- uporaba sredstev podjetja
- Sredstva podjetja za razširjeno reprodukcijo

- rekonstrukcija
- nove investicije
- pridobivanje in uporaba teh sredstev
- Kadri:

- osnovni principi kadrovske politike
- struktura kadra

- razporejanje kadra z vidikov produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja

Gospodarsko planiranje:

- enotnost in kompleksnost planiranja
- plan proizvodnje
- plan nabave in uvoza
- plan prodaje in izvoza
- plan vzdrževanja in investicij
- finančni plan
- plan gibanja osebnih dohodkov
- plan kadra
- plan izobraževanja
- plan socialnega dela in družbenega standarda
- plan ukrepov higiensko-tehničnega varstva
- plan informativne dejavnosti
- plan dopustov
- plan organizacijskih ukrepov

- operativno planiranje in terminiranje

Načela poslovanja:

- za organiziranje in odvijanje poslovanja podjetja
- za usmerjanje tekočega poslovanja in vloga strokovnih služb za obveznosti notranjih ekonomskih enot in organov upravljanja pri izpolnjevanju organizacije poslovanja

3. Z VIDIKOV EKONOMSKEGA POLOŽAJA NOTRANJNH EKONOMSKIH ENOT

Načela za poslovanje ekonomskih enot

Poslovanje ekonomskih enot s stališča:

- sredstev
- planiranja
- operativnih ukrepov
- zajemanja stroškov
- obračunavanja
- delitve dohodka in osebnih dohodkov

Arbitriranje v odnosih med ekonomskimi enotami

4. Z VIDIKOV DRUŽBENO-EKONOMSKIH ODNOSOV

Odnosi med podjetjem in družbo (komunalno skupnostjo):

- usklajevanje gospodarskega plana podjetja z družbenim planom

- odnosi med podjetjem in družbo in delitev dohodka podjetja

- načela za izdajanje dela sredstev čistega dohodka za sklade podjetja

- odnosi podjetja proti družbeni kontroli

Načela in načini sodelovanja z drugimi podjetji:

- poslovno sodelovanje in združevanje

- racionalno poslovanje in pogoji integracije in kooperacije

5. Z VIDIKOV DRUŽBENO-EKONOMSKEGA POLOŽAJA DELAVCEV

- formiranje in osnovna načela delitve čistega dohodka podjetja

- obveznosti notranjih ekonomskih enot do podjetja v zvezi z delitvijo čistega dohodka

- ugotavljanje poslovnih rezultatov notranjih ekonomskih enot

in formiranje njihovega čistega dohodka

- načela in pogoji za delitev osebnih dohodkov po delu

III. Organizacija

Družbeni, ekonomski in tehniški vidiki notranje organizacije podjetja:

- organizacijska načela v pogojih razvijajočega se neposrednega upravljanja

- tehnološke in ekonomske značilnosti za ustanavljanje in razvijanje notranjih ekonomskih enot

Osnovne karakteristike notranjih ekonomskih enot:

- proizvodne ekonomske enote
- ekonomske enote pomožnih dejavnosti

- ekonomske enote strokovnih služb
- ekonomske enote stranskih dejavnosti

- (samostojni zavodi)

2. ENOTNOST UPRAVLJANJA IN VODENJA

Sistem upravljanja in vodenja s stališča enotnih ukrepov:

- enotna linija upravljanja in vodenja v podjetju
- upravljanje in vodenje v notranjih ekonomskih enotah
- sistem delegiranja nalog
- sistem pooblaščenja odgovornih sodelavcev
- oblike vzajemnih odnosov, kolektivnega dela in kolektivne odgovornosti v pogojih neposrednega upravljanja
- Vodstvene funkcije:

- glavni direktor v funkciji najvišjega vodilnega delavca ter organizatorja poslovanja in proizvodnje podjetja

- mesto in vloga strokovnega sveta širšega sestava

- mesto in vloga strokovnega sveta ožjega sestava

- direktorji ekonomskih enot strokovnih služb v funkciji vodilnih delavcev:

- strokovne in vodstvene naloge
- način postavljanja in razreševanja

- šefi ekonomskih enot pomožnih in stranskih dejavnosti v funkciji vodilnih delavcev:

- strokovne in vodstvene naloge
- način postavljanja in razreševanja

- delitev dohodka
- delitev osebnih dohodkov

Notranja razmerja glede na naloge ekonomskih enot strokovnih služb, pomožnih dejavnosti, stranskih dejavnosti in samostojnih zavodov:

- službe za organizacijo proizvodnje
- komercialne službe (notranja in zunanja trgovina)
- kadrovske službe
- finančne službe
- splošne službe
- organizacijsko-analitske službe
- ekonomske enote pomožnih dejavnosti
- ekonomske enote stranskih dejavnosti

3. ORGANIZACIJA DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Konstituiranje organov upravljanja podjetja:

- razpisovanje volitev
- predlog kandidatur
- organizacija in izvedba volitev
- konstituiranje organov upravljanja podjetja
- način dela organov upravljanja podjetja

Organi upravljanja podjetja:

- skupščina kolektiva
- upravni odbor podjetja
- glavni direktor podjetja
- skupščinske komisije za oblikovanje poslovne politike podjetja
- skupščinske operativne komisije
- imenovanje in naloge strokovnih tajnikov

Konstituiranje organov upravljanja notranjih ekonomskih enot:

- razpisovanje volitev
- predlaganje kandidatur
- organizacija in izvedba volitev
- konstituiranje organov upravljanja teh enot
- način dela organov upravljanja teh enot

Organi upravljanja ekonomskih enot:

- zbor delavcev ekonomske enote
- delavski svet ekonomske enote
- komisije organov upravljanja ekonomske enote

4. FUNKCIONALNA SHEMA PODJETJA IN DELAVSKEGA UPRAVLJANJA V TOVARNI GUMIJEVIH IZDELKOV „SAVA“ (Glej drugo stran!)

IV. Notranja razmerja med ekonomskimi enotami

Razmerja med ekonomskimi enotami glede na medsebojne odnose, ki temeljijo na:

- sodobni delitvi dela v industrijskem podjetju
- specializaciji strokovnih služb
- individualni in kolektivni odgovornosti vseh enot in delavcev
- delitvi ustvarjenega dohodka in osebnih dohodkov po delu

Ustvarjanje in utrjevanje medsebojnih odnosov v vseh fazah reševanja proizvodnih nalog in nalog, ki ustvarjajo pogoje in operativno pomagajo pri realizaciji proizvodnje, kot so:

- gospodarsko planiranje
- razvoj proizvodnje
- proizvodna operativna z vzdrževanjem in investicijsko izgradnjo
- kadrovska operativna
- komercialna operativna
- finančna operativna
- periodični obračuni in zaključni račun
- delitev dohodka
- delitev osebnih dohodkov

Notranja razmerja glede na naloge ekonomskih enot strokovnih služb, pomožnih dejavnosti, stranskih dejavnosti in samostojnih zavodov:

- službe za organizacijo proizvodnje
- komercialne službe (notranja in zunanja trgovina)
- kadrovske službe
- finančne službe
- splošne službe
- organizacijsko-analitske službe
- ekonomske enote pomožnih dejavnosti
- ekonomske enote stranskih dejavnosti

● zavoda Gumarski institut in Gumarski izobraževalni center

V. Pristojnosti organov upravljanja

Pristojnosti kolektiva tovarne »Sava«:

- sprejemanje statuta, javne razprave, referendum in podobno

Pristojnosti organov upravljanja podjetja, ki niso razmejene s pristojnostmi organov upravljanja ekonomskih enot:

- skupščina kolektiva podjetja
- upravni odbor podjetja
- glavni direktor podjetja
- skupščinske komisije za oblikovanje poslovne politike podjetja
- skupščinske operativne komisije
- operativne komisije upravnega odbora

Pristojnosti organov upravljanja podjetja, ki so razmejene s pristojnostmi organov upravljanja ekonomskih enot:

- skupščina kolektiva
- upravni odbor podjetja

Pristojnosti organov upravljanja ekonomskih enot:

- zbor delavcev ekonomske enote
- delavski svet ekonomske enote
- komisije organov upravljanja ekonomskih enot

VI. Dolžnosti in pravice delavcev ki izvirajo iz delovnega razmerja

Predpisi o delovnem razmerju:

- razpisovanje, izbiranje kandidatov in sklepanje delovnih razmerij
- notranje preložitve članov v delovnem razmerju
- napredovanje članov kolektiva
- dopusti, rehabilitacija, itd.
- odpuščanje delovnih razmerij

Disciplinska in materialna odgovornost članov kolektiva

Drugi predpisi o dolžnostih in pravicah članov kolektiva:

- glede strokovnega izobraževanja in usposabljanja
- glede higijensko-tehniške in zdravstvene varnosti
- glede socialnega položaja in standarda
- glede informiranosti (s sklenitvijo delovnega razmerja pridobi član kolektiva pravico upravljalati podjetje!)
- glede razdeljevanja osebnih dohodkov po delu
- glede razdeljevanja osebnih dohodkov po delu

7. Končne določbe

- spreminjanje določil statuta
- pravilniki kot samostojni akti
- poslovnik

